БУТУН КУЧ — ЙИҒИМ-ТЕРИМГА!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

7 октябрь 1972 йил, шанба

№ 236 (15.407). Баҳоси 2 тийин.

Пахтамиз 2 миллион 145 минг 64 тонна бўлди. Республикамиз бўйича куни кеча 136 минг 122 тонна пахта тайёрланди. Суръатни тобора оширайлик, лекин пасайтирмайлик. Машиналарнинг юксак унум билан ишлашини таъминлаб, кунига 5-6 процентдан пахта тайёрлашга эришайлик.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

Партия Марказий Комитети Ростов область Зерноград районидаги Ленин номли колхоз партия ташкилотининг иши ҳақидаги масалани кўриб чиқди

Қабул қилинган қарорда қайд этиладики, Ленин номли колхоз партия ташкилоти партия XXIV съезди ва КПСС Марказий Комитети Пленумлари қарорларини бажара бориб, ижтимоий ишлаб чиқаришни янада юксалтириш ва интенсивлаштириш, коммунистлар ҳамда барча колхозчиларнинг сиёсий ва меҳнат активлигини ошириш, қишлоқ меҳнаткашларини коммунистик руҳда тарбиялашга қаратилган анча ишларни амалга оширмоқда.

Партия комитети ва колхоз правлениеси мутахассислар ҳамда колхозчилар иштирокида ишлаб чиқаришни техника жиҳатидан қайта қуроллантириш, ердан, моддий ва меҳнат ресурсларидан яхшироқ фойдаланиш, сиёсий ва ташкилотчилик ишларини такомиллаштириш юзасидан тадбирлар ишлаб чиқиб, уларни амалга оширмоқдалар. Колхозда тўғри алмашлаб экиш ўзлаштирилди, дон ва техника экиларининг кўпроқ ҳосил берадиган навлари ҳисобига уруғчилик ишлари йўлга қўйилди. Ўз маблағлари ҳисобига 700 гектардан кўпроқ суғориш шохобчалари барпо этилди. Сут-товар фермалари йирилаштирилди ва комплекс механизациялаштирилди, қорамолларни бўрдоқига боқиш саноат асосида ташкил этилди.

Партия ташкилотининг ташаббуси билан колхозда комплекс хўжалик ҳисобидаги бўлимлар ташкил этилди, меҳнатни звено системаси асосида ташкил этиш кенг қўлланилмоқда, ишлаб чиқаришни бошқаришда диспетчерлик хизмати жорий этилди. Колхоз партия комитети бўлинмас колхоз ички демократиясининг янада ривожланишига эришмоқда, колхоз Уставига асосланган ҳолда колхозчиларнинг ижтимоий ишлаб чиқаришни бошқаришга иштирокини формаларини такомиллаштирмоқда. Колхоз йиғилишлари ишчанлик вазиятида ўтмоқда. Бўлим ва фермалардаги кенгашлар актив фаолият кўрсатмоқдалар.

Партия йиғилишларининг жамоат хўжалигини, ички партия ҳаётини ва оммавий-сиёсий ишларни ривожлантириш масалаларини ҳал қилишдаги роли оширилди. Цех партия ташкилотлари ва партия группаларининг фаолияти активлашди, уларнинг диққат-эътибори одамларни сафарбар қилиш ва тарбиялашга, дала меҳнаткашлари ҳамда фермалардаги кишилар онгида колхоздаги ишларнинг аҳволи учун хўжайинлик ҳиссини шакллантиришга ва масъулиятини оширишга қаратилди. Партия кучларини ишлаб чиқаришда жойжойига қўйиш яхшиланди. 209 коммунистнинг 80 проценти бевосита деҳқончилик ва чорвачиликда меҳнат қиляпти. Кўпгина партия аъзолари ва партия аъзолигига кандидатлар меҳнатга ижодий муносабатда бўлиш намуналарини кўрсатмоқдалар, муҳим янгиликларнинг ташаббускорлари бўлиб чиқмоқдалар.

Партия комитети колхоз кадрларини танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш иши билан мунтазам шуғулланмоқда. Бўлим бошқарувчилари, ферма мудирлари каби лавозимларга қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришни биладиган яхши ташкилотчилар танланган. Кейинги уч йилда олий ва ўрта маълумот олган 20 оддий колхозчи раҳбарлик лавозимларига кўтарилди. Қишлоқ ҳунар-техника билим юртида ва курсларда зарур бўлган миқдорда тракторчилар, комбайнчилар, сигирларни машинада сғоиш усталари, операторлар, электриклар, монтажчилар тайёрланди. Бу эса, хўжаликни механизатор кадрлар билан тўла таъминлаш имконини берди. Ўрта звенодаги раҳбарларни, етакчи соҳаларнинг ходимларини вақти-вақти билан қайта аттестациядан ўтказиб туриш йўлга қўйилди. Мактаб болаларини меҳнатда тарбиялаш ва ҳунарга йўналтириш борасида катта ишлар олиб борилаяпти.

Партия ташкилотида ташкилотчилик ва сиёсий ишларнинг кучайтирилиши унинг обрўсини оширди ва коллективга таъсирини кучайтирди. Колхоз экономикани ривожлантиришда жиддий муваффақиятлари қўлга киритди. Саккизинчи беш йилликда ялпи маҳсулотнинг ўртача йиллик ҳажми 36 процентга кўпайди. Шу даврда ҳосилдорлик ва ҳосилдорлиги ўрта ҳисобда гектар бошига 21,7 центнерни ташкил этди, 1971 йилда эса — 27 центнерга етказилди. Гўшт етиштириш йилига ўрта ҳисобда 39 процентга, сут — 48 процентга, тухум — 2,5 баравар ошди. Давлатга асосий қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотиш планлари муваффақиятли бажарилди. Пул даромади ўтган йили 9 миллион сўмдан ошиб кетди, беш йилликда бўлинмас фондлар уч баравар кўпайди.

Бу йилги кучли қўрғоқчилик шароитида ҳосили йиғиштириб олинган майдонларнинг ҳар гектаридан 21 центнердан дон, 15 центнердан кунгабоқар пистаси олинди. Бошқа экинлардан ҳам яхши ҳосил етиштирилди. Утган йилдагига нисбатан кўп миқдорда дағал ва ширали ем-хашаклар тайёрланди.

Хўжалик экономикасини мустаҳкамлаш асосида колхоз қишлоғининг фаровонлиги ошиб, маданияти ўсиб бормоқда. Колхоз поселкаларининг ташқи қиёфаси сезиларли даражада ўзгариб бормоқда. Улар бош план асосида қурилмоқда ва шаҳар тусига айлантирилмоқда. Уларда замонавий магазинлар ва мактаблар, ободонлаштирилган болалар боғчалари ва яслилари қурилган, маданият саройи барпо этилмоқда, йўллар ва кўчаларга асфальт ётқизилмоқда. Электр, радио, телевидение, колхоз меҳнаткашларининг турмушига мустаҳкам сингиб кетди, уйлар газлаштирилмоқда.

Шу билан бирга, КПСС Марказий Комитетининг қарорида таъкидланадики, Ленин номли колхоз партия комитети, хўжаликнинг ишлари натижаларига ва ўз фаолиятига баҳо беришда ҳамиша ҳам етарли талабчанлик нуқтаи назаридан ёндошмаётир. Кўпинча эришилган муваффақиятлар билан қаноатланиб қолмоқда, айни вақтда, мавжуд резервлардан тўла-тўкис фойдаланилмаётир ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш даражаси колхознинг ўсиб бораётган моддий-техника имкониятларига жавоб бермайди.

Дон етиштириш қониқарсиз суръатлар билан ўсяпти. Кейинги йилларда маккажўхори экиладиган майдонларнинг намайишига йўл қўйилди, унинг ҳосилдорлиги пасайиб кетди. Бу, етарли миқдорда дон тайёрлашга имкон бермади, давлатга плондан ташқари маккажўхори дони сотиш имкониятларини чеклаб қўйди.

Колхозда озуқабоп экинлар ҳосилдорлиги паст. Озуқа етиштириш учун суғориладиган ерлардан мақсадга мувофиқ равишда самарали фойдаланилмаётир, табиий озуқабоп экин майдонларини яхшилаш юзасидан зарур тадбирлар кўрилмаётир. Бунинг натижасида силос ҳамда дағал хашак тайёрлаш планлари бажарилмаётир, уларнинг ўрни дон ҳисобига тўлдирилмоқда. Бир қатор фермаларда озуқа тайёрлаш ташкил этилмаган, уларни ҳаддан ташқари кўплаб сарфлашга йўл қўйилмоқда, айниқса, маҳсулот бирлигига ҳисоблганда озуқа емн асоссиз сарфланяпти. Меҳнат унумдорлиги суст кўтарилмоқда, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари таннархи қимматлигича қолиб келаётир. Колхозчиларга савдо ва маиший хизмат кўрсатишни ташкил этишда жиддий камчиликлар мавжуд.

Кўрсатилган нуқсонлар кўп ҳолларда шу сабабли рўй бермоқдаки, партия ташкилоти колхоз правлениеси фаолиятини контроль қилиш ҳуқуқидан тўла-тўкис фойдаланмаётир, колхоз кадрларини топшириладиган иш учун юксак масъулият руҳида, даставвал, давлатга барча хил қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотиш планлари муваффақиятли бажарилди. Пул даромади ўтган йили 9 миллион сўмдан ошиб кетди, беш йилликда бўлинмас фондлар уч баравар кўпайди.

Колхоз партия комитети ва цех партия ташкилотлари пропагандистлик ҳамда оммавий-сиёсий тадбирларнинг самарадорлигига ҳаммавақт ҳам эришаётирлар, деб бўлмайди. Бу тадбирлар қатор ҳолларда номигагина ўтказилмоқда ва меҳнат ҳамда ишлаб чиқариш интизомини мустаҳкамлашга, кишиларни ижтимоий мулкка онгли муносабатда бўлиш руҳида тарбиялашга зарур таъсир кўрсатмаётир. Партия комитети касаба союз ва комсомол ташкилотларининг фаолиятини ишлаб чиқариш топшириқларини бажариш ва одамларни тарбиялашга суст йўналтирмоқда.

КПСС Марказий Комитети Ленин номли колхоз партия ташкилоти зиммасига КПСС XXIV съезди қарорларини турмушга татбиқ этиш юзасидан ташкилотчилик ва сиёсий ишларни янада кучайтиришни таъминлаш, мазкур қарорда қайд этилган камчиликларни тугатиш мажбуриятини юклади.

(Давоми 2- бетда).

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

Миллий байрам — Германия Демократик Республикаси ташкил этилганлигининг 23 йиллиги муносабати билан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний ва СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Германия бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Эрих Хонеккерга, ГДР давлат Кенгашининг раиси Вальтер Ульбрихтга, ГДР Министрлар Советининг раиси Вилли Штофга табрик телеграммаси йўлладилар. Телеграммада Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети ва бутун совет халқи номидан Германия бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетига, Германия Демократик Республикаси давлат Кенгашига, Министрлар Советига, меҳнаткашларига самимий қутловлар ва энг яхши истаклар изҳор этилган.

Германия Демократик Республикаси, дейилади телеграммада, ўз байрамини ижодий куч-ғайратлари гуллаб-яшнаётган, сиёсий активлиги ва меҳнат ғайрати юксак бир вазиятда кутиб олмоқда. Германия бирлашган социалистик партияси VIII съезди белгилаб берган программанинг муваффақиятли амалга оширилганлиги ГДР меҳнаткашлари Маркс — Энгельс — Ленининг буюк идеалларига ғоятда содиқ турганликларидан, уларнинг бошқа қардош мамлакатлар билан қалин иттифоқ бўлиб, немис диёрида гуллаб-яшнаётган социалистик жамият қуришга маҳкам бел боғлаганликларидан далолат беради.

Германия Демократик Республикаси СССР ва бошқа социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари билан ёнма-ён туриб, кескинликни юмшатиш учун, тинчликни ва Европада хавфсизликни мустаҳкамлаш учун изчиллик билан курашиб келмоқда. ГДРнинг ГФР билан муносабатларини ҳамма тан олган халқаро ҳуқуқ нормалари асосида нормаллаштириш, Умумевропа кенгашини тезроқ чақириш йўлидаги изчил ва конструктив кучғайратлари, унинг Европа қитъасида рўй бераётган ижобий силжишларни сиёсий вазиятни соғломлаштиришга қаратилишига актив ёрдам бераётганлиги социалистик Германия давлатининг тинчлик ва халқаро ҳамкорлик тарафдори сифатида обрўсини янада ошириб юборди.

Телеграммада таъкидланадики, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, барча халқимиз КПСС XXIV съезднинг қарорларини амалга ошира бориб, бундан буён ҳам Германия Демократик Республикаси билан дўстликни бутун чоралар билан мустаҳкамлайверади, социалистик иқтисодий интеграция тез суръатлар билан ривожланиши, партияларимиз, давлатларимиз ва халқларимизнинг ҳамкорлиги тобора чуқур ва ҳар томонлама бўлиши учун зарур бўлган ҳамма ишни қилади. Социалистик мамлакатлар қардош партияларининг бирлиги ва жипслиги жаҳон социализм системасини янада мустаҳкамлашнинг гаровидир. (ТАСС).

АНВАР Турдалиев — Янгийўл районидаги «Қизил Октябрь» колхозининг илғор механизаторларидан. У мавсумда 100 тонна «оқ олтин» териб беришга аҳд қилган. Суратда: кунига 5-6 тоннадан пахта тераётган Анвар Турдалиев.

А. Абалян фотоси.

МАШИНАДА КИМ ҚАНЧА ПАХТА ТЕРДИ?

Пахтакор районидаги Кичанов номли 26-А совхозидан
Аҳмаджон ВАЛИЕВ
450 тонна

Шу райондаги Генерал Раҳимов номли совхоздан ака-ука **ШОДИЕВЛАР**
600 тонна

Свердлов районидаги Ҳамза номли колхоздан
Қаюм МУҲАМЕДОВ
200 тонна

Қоракўл районидаги «Правда» колхозидан
Саидназар ҚОРЕҒДИЕВ
185 тонна

Ромитан районидаги «Октябрь 50 йиллиги» совхозидан
Ҳаёт СУЛТОНОВ
172 тонна

Ворошилов районидаги «Социализм» совхозидан
Босим БОЗОРОВ,
300 тонна

Ўнгар МИРЗАЕВ
180 тонна

Учқўрғон районидаги «Победа» колхозидан
Ориф МУЙДИНОВ
135 тонна

НАВБАТ — МАЖБУРИЯТГА

Районимиз меҳнаткашлари юбилей йилида улкан ғалабани қўлга киритдилар. Йиллик пахта тайёрлаш плани муддатидан илгари бажарилди. Давлатга 39 минг тонна чўл дурдонаси етказиб берилди. Шундан 37,8 минг тоннаси машиналарда териб олинди. Бу муваффақият партия ва ҳуқуматимизнинг қунсайин оталарча қилаётган ғамхўрлигининг самарасидир. СССР пахтакор республикалари партия-хўжалик активининг Тошкентда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Ўртоқ Л. И. Брежнев иштирокида ўтказилган йиғилиши қарорлари халқимизни меҳнатда янги зафарларга чорлаганини алоҳида таъкидлаймиз.

1972 йил пахтачиликни комплекс механизациялаш йили бўлди. Чигит экишдан тортиб, ҳосилни йиғиб-териб олишгача бўлган ишларнинг ҳаммасини машиналар ғарданига юкладик. Натижада фурсатдан ютдик, юқори ҳосил тўпладик, теримни тезкорлик билан олиб боряпмиз. Илғор хўжаликларимиздан Ленин номли 11-совхоз 10 минг тонна пахта топширди, ҳосилнинг ҳаммасини «зангори кема»ларда терди. «Комсомол» совхози 8.200 тонна, Саркисов номли совхоз 7000 тонна, Қосим Раҳимов номли совхоз 5.800 тонна пахта топшириб, районнинг улкан хирмонига баракали ҳисса қўшди.

Юқори ҳосил усталари сафи кенгайди. Омон Усмонов, Намоз Холиқов, Қўйсинбой Муллаев, Абдимўмин Абдуллаев, Абдуқодир Нодиров, Чўтбой Намозов ўртоқлар бошчилик қилаётган бўлимларда чўл шароитида ҳар гектар ердан 24-25 центнердан пахта хирмони кўтарилди. Бу бўлимларнинг ҳар бири тайёрлов пунктига 1500 тониадан 2500 тоннагача пахта етказиб берди. Ўнлаб бригадалар 30-35 центнерлик маррани эгаллади.

Бу йил далаларда 800 машина ишлади. Тўлан Дадажонов, Шамсиқамар Тўхтаева, Исломжон Абдуллаев, Мусурмон Латипов, Умрзоқ Эгиликов, Отабой Ҳусанов, Сафар Раззоков каби донгдор механизаторларимизнинг ҳар бири машиналарда 150 тоннадан 550 тоннагача пахта терди. Улар шу кунларда ҳам теримни қизғин давом эттиряпти.

Далаларда ҳали ҳосил кўп. Ички имкониятларни ҳисоблаб чиқиб яна 16.400 тонна пахта тайёрлаш ҳақида қўшимча мажбурият қабул қилдик. Ҳозир ишга яроқли аҳолининг ҳаммаси, бутун техника воситалари ана шу қўшимча мажбуриятни тез кунда бажаришга сафарбар этилди.

Районимиздаги бошқа хўжаликлар ҳам яқин кунларда пахта тайёрлаш плани бажарилгани ҳақидаги ғалаба рапортига имзо чекади. Юбилей йилида планни бажармаган бирорта совхоз, бўлим, бригада қолмайди айни кезда социалистик мажбуриятлар ҳам шараф билан адо этилади. Бутун эътиборни шунга қаратяпмиз.

Р. ҲУСАНОВ,
Дўстлик район партия комитетининг биринчи секретари.

Б. НАХИПОВ,
Меҳнаткашлар депутатлари район совети ижроия комитетининг раиси.

ПЛАН БАЖАРИЛДИ

Ульянов районининг деҳқонлари партия XXIV съездининг қарорларини амалга ошира бориб, ССР Иттифоқи ташкил этилганлигининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун курашиб, тайёрлов пунктларига 39 минг тонна биринчи нав пахта топширдилар ва халқ хўжалик планини 6 октябрда, ўттиз иш кунида 100,6 процент қилиб, машина терими планини 107 процент қилиб муддатидан илгари бажардилар.

Планларини 110 процент қилиб бажарган «Москва» совхози, 111 процент қилиб бажарган Ульянов номли совхоз, 118 процент қилиб бажарган «Қашқадарё» совхози катта ҳисса қўшдилар.

Узбекистоннинг улкан хирмони учун кураш давом этмоқда.

Ульянов районининг меҳнаткашлари пландагига қўшимча қилиб 21 минг тонна пахта топшириш, гектар бошига ҳосилдорликни 34 центнерга етказиш мажбуриятини олдилар.

ҚУРМАТ ТАХТАСИ

Пахта тайёрлаш планини муддатидан илгари бажарганликларни учун республика «ҲУРМАТ ТАХТАСИ»га ёзиладилар.

Ғузор райони (район партия комитетининг секретари Ўртоқ **Оллоёров**, район ижроия комитетининг раиси Ўртоқ **Қорахонов**, қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи Ўртоқ **Жўраев**, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси Ўртоқ **Илиади**, район комсомол комитетининг секретари Ўртоқ **Мирзаев**).

Дўстлик райони (район партия комитетининг секретари Ўртоқ **Ҳусанов**, район ижроия комитетининг раиси Ўртоқ **Нахипов**, қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи Ўртоқ **Холмуродов**, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси Ўртоқ **Тен**, район комсомол комитетининг секретари Ўртоқ **Мамараҳимов**).

Ульянов райони (район партия комитетининг секретари Ўртоқ **Қўйбоқаров**, район ижроия комитетининг раиси Ўртоқ **Жабборов**, қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи Ўртоқ **Бекмуродов**, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси Ўртоқ **Жўраев**, район комсомол комитетининг секретари Ўртоқ **Убайдуллаев**).

4.550 МИНГ ТОННА УЧУН

Узбекистон ССР областларида пахта тайёрлашнинг борили тўғрисида 1972 йил 6 октябрга бўлган МАЛУМОТ
(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Шу жумладан машина терими: Бир кунда	Шу жумладан машина терими: Мавсум бошидан
Қашқадарё	3,32	81,40	2,80	58,38
Сирдарё	4,39	72,82	5,45	84,09
Тошкент	4,09	62,29	4,90	67,56
Андижон	3,83	59,29	4,55	45,15
Наманган	4,00	52,34	6,61	68,13
Фарғона	2,72	49,91	3,16	31,08
Бухоро	2,23	49,23	2,64	32,82
Сурхондарё	2,69	47,69	3,10	40,49
Самарқанд	2,34	25,46	2,52	15,38
Хоразм	2,49	25,13	1,73	11,09
ҚҚАССР	2,41	20,25	2,40	12,19
Республика бўйича	3,13	49,41	3,82	45,40
Шу жумладан, нигичка толали пахта:				
Қашқадарё	4,00	55,59		
Сурхондарё	1,71	36,48		
Бухоро	1,52	35,98		
Республика бўйича	2,28	43,55		

ПАРТИЯ АКТИВИНИНГ ЙИҒИЛИШИ

ТЕРМИЗ, 6 октябрь. (ЎзТАГ мухбири). Бугун Термизда Сурхондарё область партия активининг йиғилиши бўлиб ўтди. Партия активи йиғилишида кузги дала ишларини тугаллаш ва янги қишлоқ хўжалик йилига тайёргарлиқ кўриш тўғрисидаги масала муҳокама қилинди. Область партия комитетининг биринчи секретари Н. М. Муродов бу ҳақда ахборот берди.

Йиғилишда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлади.

СССР 50

МУСТАҲКАМ ҚАРДОШЛИК

ТАРИХДА инсоннят тараққиётининг марраларини белгилаб берган шонли саналар оз эмас. Лекин уларнинг биронтаси ҳам жаҳон тарихида туб бурилиш бошланганлигидан дарак берувчи икки санага тенглаша олмайди. Бу саналарнинг биринчиси — ер қуррасида биринчи бўлиб, мамлакатимизда социалистик революция ғалаба қозонган ва меҳнаткаш халқ ўз тақдирининг ҳақиқий хўжайини бўлиб қолган 1917 йилнинг октябри бўлса, иккинчи сана биринчиси билан узвий равишда боғланган — эркин миллатларнинг мустаҳкам бирлиги — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил топган 1922 йилнинг декабридир.

СССРнинг ташкил этилиши янги типдаги кўп миллатли давлат — Совет социалистик давлати туғилганлигини билдиради. Бу давлатда бутун бир давлатнинг (федерациянинг) суверенитети унинг таркибий қисмлари бўлган иттифоқдош республикаларнинг суверенитети билан узвий равишда боғланган.

Эркин республикаларнинг бузилмас иттифоқи — Улуғ Октябрнинг шонли самарасидир. Ленин бу иттифоқнинг илҳомчиси ва ижодкори бўлди. В. И. Ленин турли миллатлар меҳнаткашларининг қардошларча иттифоқини вужудга келтириш йўлларини белгилаб, миллатлар ўртасидаги муносабатларни тўлатўкис ишонч асосига, қардошларча бирликни равшан англаш, жуда тўлиқ ихтиёрий иноқлик асосига қуриш зарурлигини уқдирди.

Миллий масала юзасидан Ленин ишлаб чиққан программа КПССнинг изчил миллий сиёсатида мужассамлашди. Партия Ленин таълимоти асосида янги давлат — ССР Иттифоқини вужудга келтириш принципларини ҳам аниқ белгилаб берди.

Бу иттифоқ бундан ярим аср муқаддам вужудга келтирилди. У пролетар интернационализмининг ленинча байроғи остида туғилиб, мустаҳкамланди.

Мамлакатдаги барча миллатлар ва элатлар ана шу интернационализм байроғи остида, Коммунистик партия раҳбарлигида битта аҳил оилага жипслашдилар. Улар ана шу байроқ остида бир сафда туриб, янги жамият қуришнинг ҳали синаб кўрилмаган йўлларидан бордилар, ўтмишдаги қолоқликни қадам-баҳадам бартараф этдилар, иқтисодий ва маданий ривожланишнинг янги-янги чўқиларини эгалладилар.

Эндиликда Совет Иттифоқи эркин халқлар бирлиги ва дўстлигининг илғари тарихда мисли бўлмаган муносабатлари тимсоли бўлиб қолди.

«Бизнинг қардошлик иттифоқимизда неча ўнлаб миллат ва элатларнинг ўзаро муносабатларида манфаат ва мақсадларнинг, хоҳиш-ирода ва ҳаракатларнинг ғоят мустаҳкам бирлиги, ғоят кучли маънавий қонқардошлик, ишонч ва ўзаро ғамхўрлик доим намоён бўлмоқдаки, бутун жаҳон тарихи ҳеч қачон бундай ҳолатни кўрган эмас», — дейилади КПСС Марказий Комитетининг СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигига тайёргарлик тўғрисидаги қарорида.

Совет қардошлигининг ҳаётийлиги ва енгилмаслигининг сири нимада? Бунинг сири шундаки, қардошлигимиз ҳар бир миллатнинг кучларини, социализм кучларини юз чандон кўпайтиради ва барча меҳнаткашларга буюк неъматлар беради.

Совет ҳокимияти йилларида Ленин партияси раҳбарлигида ҳамма республикаларда туб ўзгартишлар амалга оширилди. Бу ўзгартишлар социал-иқтисодий, ижтимоий-сиёсий ва маънавий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида, инсон фаолиятининг ҳамма соҳаларида содир бўлди.

Социалистик зафарларнинг улуғворлиги Россиянинг собиқ миллий чекка ўлкаларида айниқса равшан кўриниб турибди. Ўтган ярим аср мобайнида ўзбеклар диёрининг қиёфаси таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди. Кеча билан кундуз бирбиридан қанчалик фарқ қилса, ҳозирги Ўзбекистон ҳам собиқ мустамлака Туркистонидан шунчалик фарқ қилади.

Агар биз революциядан аввалги Ўзбекистон билан ҳозирги Ўзбекистонни таққослаб кўрсак, кўз ўнгимизда бир-бирига мутлақо ўхшамайдиган икки хил манзара пайдо бўлади: ўтмишда патриархал ишлаб чиқариш усули ҳукмрон бўлган феодал тартиблар ўлкаси социалистик ишлаб чиқариш муносабатлари мустаҳкам қарор топган суверен Совет республикаси бўлиб қолди; саноати бор-йўғи бир нечта ярим ҳунармандчилик корхоналаридан иборат бўлган ўлка юздан ортиқ тармоғи ўз ичига олувчи ва замонавий машина-ускуналар билан қуроллланган 1.200 йирик корхона ишлаб турган қудратли индустрия республикаси бўлиб қолди, ўтмишда омоч билан кетмон асосий иш қуроли ҳисобланган майда, қашшоқ деҳқон хўжалиги ўлкаси энди экономикаси йил сайин мустаҳкамланиб бораётган, юксак даражада механизациялашган бақувват колхоз ва совхозлар республикаси бўлиб қолди; ўтмишда аҳолиси деярли ёппасига саводсиз бўлган, нодонлик ва жаҳолат ўлкаси эндиликда мактаблар, олий ўқув юртлари ва илмий муассасаларнинг кенг тармоғи вужудга келтирилган, мазмунан социалистик, шаклан миллий маданият барқ уриб яшнаган, талантли олимлар, адабиёт ва санъат арбобларининг кўп сонли отряди ўсиб етишган ёппасига саводхон республика бўлиб қолди; ўтмишда даҳшатли юқумли касалликлар авж олиб, ҳар йили минг-минглаб кишиларнинг ёстиғи қуриб турган ўлка эндиликда одамлар соғлиғини сақлашнинг социалистик системаси кенг кўламда ривож топган, текин ва ҳамма баҳра оладиган медицина ёрдами республикаси бўлиб қолди; ўтмишда одамларнинг ҳаёти ва турмуши, уларнинг муносабатлари шариат қонунлари ва қуръон ақидалари билан тартибга солинган ва меҳнаткаш халқ батамом ҳуқуқсиз бўлган ўлка эндиликда барча миллат кишилари тенг, қардошларча дўстлигининг мустаҳкам алоқалари билан жипслашган, муштарак коммунистик идеаллар билан яшайдиган, одамлар ўртасидаги муносабатлар эса: «Одам-одамга — дўст, ўртоқ ва биродар» деган принцип асосида қурилган республика бўлиб қолди.

Совет қардошлиги, социализмнинг ҳаётбахш кучлари шундай буюк самаралар берди! Бундай қардошлик бўлмаганида, ҳаётимизнинг ҳамма соҳаларидаги ана шундай силжишларга ҳам эришиб бўлмас эди. Совет халқи чоризм ва капитализмдан мерос бўлиб қолган иқтисодий ва маданий қолоқликни мамлакатнинг ҳамма куч ва ресурсларини бирлаштириш туфайлигина тарихан жуда қисқа муддатда тутага олди, индустриялашни ва қишлоқ хўжалигини социалистик негизда ўзгартиришни, чинакам маданий революцияни амалга ошира олди, социализм қуриб, коммунистик жамият қуришни авж олдириб юбора олди.

Туб социал-иқтисодий, сиёсий ва маданий ўзгартишлар, социализм ишлаб чиқарувчи кучларининг ўсганлиги ва миллатлараро ҳамкорлик кенгайганлиги, социалистик миллатлар ривожланиб, бир-бири билан яқинлашганлиги одамларнинг илгари мисли кўрилмаган янги тарихий бирлигини — совет халқини вужудга келтирди. Бу — СССР даги юздан ортиқ миллат ва элатнинг чинакам интернационал бирлигидир. Бу бирлик иқтисодий, социал-сиёсий ва маданий ҳаётнинг умумийлиги, идеология, манфаатлар ва мақсадларнинг муштаралиги негизида шаклланди. Бу бирлик барча социалистик миллатларни равнақ топдириш, уларнинг тўла тенг ҳуқуқлилиги, суверенлиги, қардошларча дўстлиги, ҳамкорлиги ва ўзаро ёрдами асосида вужудга келди.

Мамлакатимиздаги социалистик миллатлар ва элатлар учун ҳамма нарса муштарақдир. Уларнинг Ватани битта, у ҳам бўлса — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқидир, уларнинг манфаатлари ва мақсадлари битта, у ҳам бўлса — коммунизм қуришдир. Уларнинг ягона идеологияси — марксизм-ленинизмдир, уларнинг ягона йўлбошчиси — Ленин партиясидир. СССРнинг муштарак сиёсий негизи — меҳнаткашлар депутатлари Советлари ва СССРнинг ягона иқтисодий негизи — социалистик хўжалик системаси ва ишлаб чиқариш воситаларининг социалистик мулклилиги мамлакатимиздаги барча миллат ва элатларни бирлаштириб турибди. Уларнинг социалистик маданиятининг мазмуни ягонадир. Улар маънавий қиёфасининг ижтимоий муносабатлар янги типи туфайли вужудга келган ва барча халқларнинг энг яхши анъаналарини ўзида мужассамлаштирган умумий белгилари бор. Совет кишилари меҳнатнинг ўзи ҳам интернационал меҳнатдир, чунки бизнинг мамлакатимизда ҳар бир кишининг Ватан бахт-саодати йўлидаги меҳнат ҳиссаси коммунистик қурилишнинг умумий ўзанига бориб қўшилади.

Улуғ рус халқи совет социалистик миллатлари интернационал бирлигининг негизидир. СССРдаги ҳамма халқлар ягона социалистик давлатда худди мана шу рус халқи теварагига жипслашдилар. Рус халқи мамлакатимиздаги энг кўп сонли миллат бўлиб келганлиги ва шундай бўлиб қолаётганлиги учунгина бу гапни айтаётганимиз йўқ. Тенг ҳуқуқли қардош халқлар ҳамдўстлигидаги етакчи миллат бўлган рус халқининг роли, аввало, шу билан белгиланадики, у чор самодержавиесига ва буржуа-помешчиклар тузумига қарши, жамиятнинг тараққиёти учун, инсоннят бахт-саодати учун курашнинг энг кўп оғирлигини ўз зиммасига олди. Қаҳрамонона бунёдкорлик меҳнати ва фидокорона жанговар кураши билан, ватанпарварлик шижоатлари ва ленинча интернационализм принципларига чексиз садоқати туфайли рус халқи мамлакатимиздаги ҳамма халқларнинг чуқур ҳурмати ва тўла ишончига сазовор бўлди.

Социалистик миллатларнинг бундай бирлиги, совет халқларининг бундай қардошлиги империализм карнайчиларига ёқмайди, албатта. Ғарбда антисоветизм ва антикоммунизм билан шуғулланаётган бир талай «мутахассислар» борки, улар бизнинг мамлакатимизда вужудга келган совет халқининг бирлиги миллий бўлмаган қандайдир бир тузумда миллатлар ва элатларни гўё ўзига ютиб, йўқ қилиб юбормоқда, деган гапни исботлаш учун жон-жаҳдлари билан ҳаракат қилмоқдалар. Лекин тўқиб чиқарилган бундай гаплар воқелигимизни бузиб кўрсатишдан бошқа нарса эмаслиги реал фактларни объектив баҳолай оладиган ҳар бир холис кишига равшан-ку, ахир. Интернационал бирликдан иборат бўлган совет халқининг вужудга келганлиги одамларни миллатларга ва элатларга бўлиш бекор қилинганлигини, миллий умумийликнинг, миллий маданиятлар ва миллий тилларнинг йўқ бўлиб кетишини асло билдирмайди. Интернационал бирлик барча социалистик миллатларга ва улардан ҳар бирига хос бўлган ягона, барқарор фазилатларнигина таъкидлайди.

Совет халқи ягона халқ ва шу билан бирга кўп миллатлардан ташкил топган. Унинг таркибидаги ҳамма миллатлар ва элатлар тўхтовсиз, ҳар томонлама ривожланмоқда. Шу билан бирга улар ўзларининг миллий хусусиятлари ва белгиларини сақлаб қолмоқдалар, ва айни вақтда бир-бирлари билан яқинлашмоқдалар, қардош халқларнинг ютуқлари ва тажрибасидан баҳраманд бўлмоқдалар.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев «Социализм улуғ ғалабаларининг 50 йиллиги» ҳақидаги докладида бундай деди: «Кўп миллатли совет халқининг бирлиги олмосдек мустаҳкамдир. Олмос ранг-баранг товланиб тургани сингари халқимизнинг бирлиги ҳам уни ташкил этган миллатларнинг фазилатлари билан қўшилиб, эркин ва бахтли ҳаёт кечирмоқда».

Бизнинг мамлакатимизда халқнинг миллий ва интернационал манфаатлари ўртасида зиддиятлар йўқ: уларнинг манфаатлари бир-бирига мос келади, бир бутун бўлиб қўшилиб кетади. Шундай бўлиши ҳам табиийдир. Фан-техника революцияси гуркираб турган, миллатлар ўртасидаги турли-туман алоқалар кенг ривож топган бизнинг асримизда миллий хусусиятлар қандайдир яккаланган, биқиқ хусусиятлар бўлмай қолади. Бу хусусиятларни ташқи таъсирдан яшириш, тўсиб қўйиш мумкин эмас. Ҳамма миллий хусусиятлар доимо қардошлик алоқалари таъсири остида ва халқларнинг биргаликдаги меҳнат фаолиятида ривожланиб, ўзгариб боради, интернационал мазмун билан бойийди.

Совет кишиларининг интернационализми совет ватанпарварлиги билан чамбарчас боғланади. Ўз юртига, ўз тилига, ўз маданиятига тарихан қарор топган меҳр-муҳаббат туйғуси, ўз урф-одатларига ва анъаналарига ихлосмандлик туйғулари ҳар қандай халққа ҳам хос бўлиб, бу туйғулар совет ватанпарварлигида бутун социалистик Ватанга меҳр-муҳаббат билан, бутун мамлакатнинг тақдири учун масъулиятни англаш билан қўшилиб кетади. Ҳар бир халқнинг маънавий қиёфасида ўзига хос хусусиятларнинг биз миллий характер деб атайдигани йғиндиси мавжуд бўлиб келган ва ҳозир ҳам ривожланиб бормоқда. Лекин айни вақтда уларда совет характерини белгилаб берадиган умумҳалқ белгилари ҳам таркиб топиб, ривожланиб бормоқда. Мамлакатимиздаги ҳамма миллатларга мансуб кишилар ўзларини ифтихор билан аввало Совет кишилари, ягона ва қудратли социалистик Ватан — СССРнинг гражданлари деб атайдилар.

Шу нарса диққатга сазоворки, бизнинг давримизда интернационал ва миллий белгилар бирлигида интернационал белги етакчи роль ўйнайди. Умумҳалқ, умумдавлат манфаатларини совет кишилари ҳамиша биринчи ўринга қўядилар.

Шундай бир мисолни олайлик. Ўзбекистон учун пахта энг катта миллий бойлик деб ҳисобланади. Пахта — бизнинг фахримиз ва шуҳратимиз, республика равнақининг энг асосий манбаидир. Лекин пахта бутун совет мамлакатига, социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатларга жуда зарурлигини Ўзбекистон меҳнаткашлари яхши тушунадилар. Шу сабабли улар пахта етиштиришни узлуксиз кўпайтиришни ўзларининг энг муҳим интернационал бурчи деб ҳисоблайдилар. Улар ўзларининг ана шу юксак бурчини шараф билан бажараётганлигининг боиси ҳам ана шу.

Бир неча йилдирки, республика давлатга сурункасига тўрт миллион тоннадан ортиқ «оқ олтин» етказиб бермоқда. Бу йил деҳқонларимиз давлат хирмонига камида тўрт миллион беш юз эллик минг тонна пахта топшириш, беш йиллик охирига борганда эса пахтанинг ялпи ҳосилини 5 миллион тоннага етказиш мажбуриятини олдилар.

Табиий газ Ўзбекистоннинг катта миллий бойлигидир. Республика ер остида беҳисоб табиий газ запаслари бор. Халқимиз бу бойликни қардош халқлар билан саҳийларча баҳам кўрмоқда. Ўзбекистоннинг «зангори ёқилғиси» республиканинг шаҳар ва қишлоқларигагина эмас, қардош қўшни республикаларнинг, Уралнинг ва мамлакат Европа марказининг қудратли индустриясига ҳам етказиб берилмоқда.

Ўзбекистон саноатининг бошқа тармоқлари ҳам умумдавлатнинг кучайиб бораётган иқтисодий потенциалига тобора кўпроқ салмоқли ҳисса қўшмоқда.

Барча Совет республикаларида ҳам биз айни шундай манзарани кўриб турибмиз. Уларнинг ҳар бири ишлаб чиқарувчи кучларни ривожлантириб, умумиттифоқ хазинасига қўшаётган ҳиссасини кўпайтирмоқда.

Айни вақтда республикалараро иқтисодий ҳамкорлик кенгайиб, мустаҳкамланиб бораяпти, бир республикадан бошқа республикага юборилаётган хилма-хил маҳсулотларнинг миқдори ҳам ортиб бораяпти. СССРда меҳнаткашлари ўз меҳнатининг самараларини Ўзбекистонга туҳфа қилмаётган бирорта республика йўқ. Мамлакатимизда Ўзбекистон маҳсулотидан ҳам фойдаланмаётган бирорта жой йўқ.

Барча республикалар ишлаб чиқариш соҳасида бир-бирлари билан доим алоқа боғлаб келмоқдалар. Бу — табиий бир ҳол. Ана шу республикалардан ҳар бирининг экономикаси мамлакат хўжалиги ягона планли системасининг таркибий қисми бўлиб, бошқа республикаларнинг экономикасидан ажралган ҳолда ривожлана олмайди. Умумиттифоқ ишлаб чиқариш кооперацияси кенг ривож топди. Совет халқлари йирик иншоотларни қуришда ҳам ўз куч-ғайратларини бирлаштирмоқдалар.

Ўзбек халқи совет халқларининг қардошларча ҳамкорлиги, биргаликда меҳнат қилиши ва бегараз ўзаро ёрдамининг буюк кучини яхши билиб олди. Москва ва Ленинград шаҳарлари, Урал, Украина шаҳарлари ва мамлакатимиздаги бошқа саноат марказларининг меҳнаткашлари Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларидаёқ Ўзбекистонга тошкўмир, нефть маҳсулотлари, чўян, пўлат, машина, станоклар, электр моторларини, бинокорлик материалларини ва бошқа кўп молларни юбориб турдилар. Марказий районлардан республикага тажрибали ишчилар, инженерлар, олимлар, ва хўжалик ходимлари юборилди. Улар ўз билимларини маҳаллий ходимлар билан баҳам кўрдилар.

Совет халқлари интернационал қардошлиги, уларнинг бегараз ёрдаминнинг кучи 1966 йилда Тошкентда рўй берган даҳшатли табиий офат оқибатларини тугатиш жараёнида ўзининг бутун улуғворлиги билан жуда яққол намоён бўлди. Ўзбекистон пойтахтида зилзила авжига минган ва шаҳар бошига мусибат тушиб қолган бир пайтда бутун мамлакат тошкентликлар билан бирга бўлди, барча совет халқлари қардошларча ёрдам қўлини узатдилар. Партия ва Совет ҳукуматининг, барча қардош халқларнинг жуда катта ёрдами туфайли Тошкент қисқа вақт ичида тикланибгина қолмай, балки аслида янгидан барпо этилди.

Совет халқлари фавқулодда, ғоят мусибатли ҳоллардагина бир-бирини қўллаб-қувватлаш билан чекланиб қолмайдилар. Улар ҳамиша биргадирлар. Халқларнинг мустаҳкам иқтисодий алоқалари, хўжалик ҳамкорлиги ва қардошларча ўзаро ёрдами социализмнинг объектив қонунияти бўлиб, барча иттифоқдош республикалар равнақ топишининг ва умуман мамлакат қудрати ўсишининг энг муҳим омилидир. Бу — миллатларни ривожлантириш ва яқинлаштиришнинг, интернационализм мустаҳкам пойдевори негизида уларнинг бирлиги ҳамда дўстлигини мустаҳкамлашнинг иқтисодий асосидир.

Миллатларнинг равнақи ва яқинлашуви — ягона объектив жараёнинг ўзаро боғланган ва бир-бирини тақозо этадиган икки томонидир. Совет миллатларининг ривожланиши ва равнақи ҳамкорлик доирасини кенгайтириш учун ва бинобарин, уларни яқинлаштириш учун шарт-шароит вужудга келтиради. Миллатлар бир-бирлари билан нечоғлик кўп яқинлашиб борсалар, нечоғлик кенг ва мустаҳкам ҳамкорлик қилсалар, уларнинг бир-бирларини бойитиш жараёни шу қадар тўлақонли бўлиб қолади ва бинобарин, миллатлардан ҳар бири шу қадар тез ривожланади ва ҳар томонлама равнақ топади. Ана шу ҳар икки тенденция диалектик бирлик бўлиб, ижтимоий ҳаётнинг барча соҳаларида — иқтисодий, социал, сиёсий ва маданий соҳада ривожланиб боради.

Синфлар ўртасидаги тафовутнинг барҳам топиши ва социалистик ижтимоий муносабатларнинг ривожланиши миллатларнинг социал бир хиллигини кучайтиради. Барча республикаларда кўп сонли ишчилар синфи ўсиб етишди. Уларнинг талайгина қисмини маҳаллий миллат меҳнаткашлари ташкил этади. Барча республикаларда деҳқонлар синфи колхоз меҳнаткашларидан иборат бўлиб қолди. Ишчилар синфининг энг муҳим ҳислатлари колхоз меҳнаткашларига ҳам хосдир. Уларнинг меҳнати эса ўз характери жиҳатидан индустриал меҳнатга тобора яқинлашиб бормоқда. Барча республикаларда кўп сонли зиёлилар ўсиб етишдики, уларнинг мақсад ва орзу-ўйлари халқнинг мақсад ва орзу-ўйлари билан бирдир. Шундай қилиб, мамлакатимизда яшовчи барча миллатлар ўз синфий структураси жиҳатидан бир хилдир ва уларнинг социал-иқтисодий интилишлари муштарақдир.

Демократик централизм ва социалистик федерализм, совет социалистик демократияси асосида иттифоқ давлатчилиги билан республикаларнинг миллий давлатчилигини чамбарчас боғлаб борган ҳолда уни ҳар томонлама ривожлантириш миллатларни яқинлаштириш, уларнинг интернационал бирлигини мустаҳкамлаш учун муҳим аҳамиятга эга. Бу соҳада бошқа йирик тадбирлар билан бир қаторда кейинги йилларда хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳамма соҳаларида республикалар ҳуқуқларининг анча кенгайтирилганлиги катта аҳамиятга эгадир.

Совет Иттифоқида маънавий бойликларни айирбошлаш тобора жадаллашиб бормоқда. Ҳозирги вақтда бунинг учун битмас-туганмас имкониятлар вужудга келтирилди. СССРдаги барча халқлар Совет ҳокимияти йилларида маданиятни ривожлантириш соҳасида олга қараб жуда катта қадам қўйдилар.

СССРдаги ҳар бир халқнинг маданияти шаклан миллий, мазмунан социалистик маданиятдир. Бу маданиятнинг социалистик мазмуни негизида миллий маданиятлар ҳам бир-бирига яқинлашиб бормоқда.

Маданиятнинг миллий формасидаги янги элементлар унинг кўҳна тасвирий воситаларининг мазмуни чақиш ва бундай воситаларни бошқа миллий маданиятлардан ижодий тарзда қабул қилиб олиш асосида вужудга келади. Ҳар бир социалистик миллат бошқа миллий маданиятларда мавжуд бўлган қимматли нарсаларни батафсил аниқлаш йўли билан ўзи учун мақбул бўлганларини танлаб олади, прогрессив формаларни қабул қилади, уларни ўз миллий маданиятининг таркибий қисмига айлантиради ва бу билан миллий маданиятни бойитади.

Бадиий ижоднинг илгари бизда бўлмаган янги жанрлари ва турлари — роман, повесть, очерк, балет, опера, хор ва кўп овозли ашула, симфоник музика, кинематография ўзбек социалистик миллатининг маданиятига худди шундай йўл билан кириб келди.

Халқларнинг дўстлиги, қардошларча ҳамкорлиги вазиятида ҳар бир миллатнинг маданий хазинаси интернационал характерда бўлган ижодиёт билан доим бойитилади. СССР халқлари ўртасидаги маданий алоқа ва ҳамкорлик формалари хилма-хил тус олмоқда. Буларнинг ҳаммаси уларнинг маънавий ҳаётини бойитади.

Аммо, бу гапдан халқларнинг маданияти ўзининг миллий илдизларидан, ўзининг миллий хусусиятларидан маҳрум бўлиб қолади, деган маъно келиб чиқмайди, аксинча, ана шу маданиятлар социалистик мазмун билан бойитилиб, ўз халқларига хос хусусиятларни миллий формалар воситаси билан тўлароқ ифодалаш имконятига эга бўладилар. Миллий хусусиятлар йўқолмайди, балки умумсовет, умумхалқ фикрини ифодалаш формаси сифатида ривожланаверади.

Совет халқлари маданиятларининг ва бутун маънавий ҳаётининг яқинлашиб бориш жараёни алоқанинг тил каби муҳим формаси билан чамбарчас боғланган. Совет ҳокимияти миллий тилларни эркин ривожлантириш учун кенг имкониятлар яратиб берди. Бизнинг мамлакатимизда ҳамма тиллар тенг ҳуқуқлидир. Уларнинг тенглиги қонун билан мустаҳкамланган.

Аммо кўп миллатли давлатнинг ҳаёти барча халқлар учун алоқанинг ягона, муштарак воситалари бўлишини талаб этади. Бусиз миллатларнинг тўлақонли ҳамкорлиги бўлиши мумкин эмас.

Совет Иттифоқида бу проблема рус тилини ихтиёрий ўрганиш асосида ҳал этилмоқда. Хўш, айни рус тилини ўрганишнинг боиси шуки, рус тили ғоят кўпчилик совет кишиларининг тилидир. Бунинг боиси шуки, рус тили буюк ва қудратли тил бўлиб, жаҳонга энг кўп тарқалган, ёрқин ва бой тилларнинг биридир. Бунинг боиси шуки, бу тил чинакам маърифат тили, умуминсоний тил маданиятининг чўққисидир.

Худди шунинг учун СССРда яшовчи барча миллатларга мансуб совет кишилари рус тилини севадилар, рус тилини ўзларининг иккинчи она тили деб ҳисоблаб, уни эўр иштиёқ билан ўрганмоқдалар. Рус тилини билиш эса халқларнинг Ватан ва жаҳон фани, техникаси, маданияти ютуқларини ўзлаштириб олишларига ёрдам беради, барча совет миллатларини яқинлаштиради, уларнинг интернационал қардошлигини мустаҳкамлайди.

Мамлакатимиз халқларининг ғоят самимий дўстлиги тош-метиндек мустаҳкам, чашма сувидек мусаффо. қуёш каби сер ҳарорат ва нурафшондир. Бу дўстлик совет кишиларига ҳарорат ва қанотбахш этади, уларда ягона оила туйғуларини кучайтиради, уларнинг бир кучига ўн куч қўшади.

Совет халқлари интернационализм ва қардошларча дўстлик байроғи остида ривож топган социалистик жамиятни барпо этдилар. Улар ана шу байроқ остида коммунизмни бунёд этмоқдалар. Улар муқаддас қардошларча дўстликни кўз қорачиғидай авайлаб, сақлаб келдилар, бундан буён ҳам авайлаб сақлайверадилар. Чунки бу дўстлик Ватанимиз куч-қудратининг битмас-туганмас манбаи, барча совет социалистик миллатларни гуллаб-яшнатиш гарови, коммунистик жамият қуришда бундан-буёнги ғалабаларнинг ҳам гаровидир.

Ш. РАШИДОВ,
Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари.

Тошкент шаҳри.

(«Правда», 6 октябрь).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

(Боши 1-бетда).

Коммунистларни, барча колхозчиларни деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ҳамда давлатга сотишни кўпайтириш бўйича тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажаришга, резервларни қидириб топиш ва улардан яхшироқ фойдаланишга сафарбар этиш партия ташкилотининг энг муҳим вазифаси деб ҳисоблансин. Қишлоқ меҳнаткашлари ўртасида социалистик мусобақани кенг авж олдириш, уларнинг ишлаб чиқариш ва ижтимоий ҳаётдаги активлигини ҳар томонлама ривожлантириш керак.

Партия ташкилоти коммунистларнинг, колхоздаги барча меҳнаткашларнинг диққат-эътиборини ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини оширишга жалб этиши зарур. Шунга эришиш керакки, кам маблағ сарфлаб кўпроқ дон, гўшт, сут, сабзавот ва бошқа маҳсулотлар олиниши таъминлансин. Дала ишларини ва чорвачиликни комплекс механизациялаштириш юзасидан, фан ютуқларидан ва илгор тажрибаларни жорий этиш, меҳнатни янада рационал ташкил этиш бўйича қўшимча тадбирлар амалга оширилсин. Хўжалик бўлиналарининг, барча раҳбар кадрлар ҳамда колхоз мутахассисларининг фаолиятига баҳо бериш пайтида меҳнат унумдорлигининг ўсиши ҳамда ишлаб чиқариш самарадорлигининг ошиши асосий мезон деб ҳисоблансин.

Дон етиштиришни янада кўпайтириш колхоз коммунистларининг диққат-марказида бўлмоғи керак. Колхоз шунча дон етиштирсинки, КПСС XXIV съезди Директиваларида кўрсатилганидек, ана шу дон билан планни бажарибгина қолмай, балки беш йилликда давлатга пландан ташқари камида 35 процент миқдорида дон сотилишини, шунингдек, донга бўлган ўз эҳтиёжларини тўла қондириш имкониятига эга бўлсин. Илмий-техника тараққиётининг ютуқларидан фойдаланиш, деҳқончиликда тупроқни ҳимоя қилиш системасини жорий этиш, суғориш ишларини янада ривожлантириш, органик ҳамда минерал ўғитларни тағин ҳам самаралироқ қўлланиш асосида ноқулай об-ҳаво шароитларига қарам бўлиб қолмай, ҳосилдорликни кўпайтиришга эришмоқ зарур.

Чорвачиликдаги камчиликлар батамом тугатилсин, фермаларда ишлаб чиқариш маданияти оширилсин, моллар туёғини кўпайтириш билан айни бир вақтда, қорамоллар ҳамда паррандаларнинг маҳсулдорлиги оширилсин. Ем-хашак базасини тубдан мустаҳкамлаш чоралари кўрилсин, суғориладиган кўп йиллик экинзор яйловлар вужудга келтириш ишлари кучайтирилсин. Бунда шунга эришилсинки, шу беш йилликда ҳар бир сигирга 0,5 гектар ана шундай яйлов тўғри келсин, озуқа ишлаб чиқаришга ем-хашакни тайёрлаш ва сақлашнинг энг янги технологияси жорий қилинсин, молларни фақат яхши тайёрланган озуқа билан боқиш таъмин этилсин.

КПСС Марказий Комитети май (1972 йил) Пленуми қарорига мувофиқ колхоз партия ташкилоти партия ҳужжатларини алмаштиришдан партия сафларини янада мустаҳкамлаш учун, коммунистларнинг активлиги ҳамда интизомини ошириш, коллектив ҳаёти ҳамда фаолиятининг ҳамма томонларига партия таъсирини кучайтириш, партия ташкилотида коммунистларнинг ўзаро юксак талабчанлигини вужудга келтириш, принципиал танқид ва ўз-ўзини танқид мақсадида фойдаланиш лозим. Шунга қатъийлик билан эришиш керакки, барча коммунистлар КПСС Программаси ва Устави талабларига қатъий риоя қилсинлар, ишлаб чиқаришда ҳамда ижтимоий-сиёсий ҳаётда авангардлик ролини амалда кўрсатсинлар, марксча-ленинча назарияни эгаллаб олсинлар, совет қонунларига, коммунистик ахлоқ нормаларига ҳамда социалистик турмуш қоидаларига риоя қилишда ўрнак кўрсатсинлар.

Партия ташкилоти колхоз правлениеси фаолиятини контроль қилиб боришни тўла амалга ошириши, бу контроллиқни экономикани ривожлантириш, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотишни кўпайтириш, колхозчиларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилашнинг туб масалаларига қаратмоғи керак. Давлат манфаатларини сўзсиз юқори қўйиш, давлатга барча турдаги деҳқончилик ҳамда чорвачилик маҳсулотлари сотиш юзасидан план ҳамда топшириқларнинг сўзсиз бажарилишида кадрларнинг масъулиятини ошириш партия ташкилоти ва колхоз правлениесининг асосий вазифаси деб ҳисоблансин. Колхозчиларнинг ижтимоий ва шахсий манфаатдорликларини бир-бирига тўғри боғлаб олиб боришни таъминлаш муҳимдир.

Партия комитети, цех партия ташкилотлари кадрлар билан ишлашни янада яхшилаш, уларнинг ғоявий-назарий чиниқишини ва ишчанлик фаолиятини ошириш тўғрисида ғамхўрлик қилишлари керак. Энг муҳими шундаки, раҳбар кадрларни, мутахассисларни ва оммавий касб ходимларини қўтариш, жой-жойига қўйиш ва ўқитиш алоҳида тармоқлар ва бутун хўжаликни ривожлантириш тараққиётини ҳисобга олган ҳолда амалга оширилсин. Ўрта звено кадрларини мустаҳкамлаш, ишлаб чиқариш ташкилотчилари ва технологлари ҳисобланган мутахассисларнинг ролини оширишга алоҳида эътибор бериш зарур.

КПСС Программаси талабларига амал қилиб, колхоз деҳқонлар учун коммунизм мактаби эканлигини эътиборга олиб, партия ташкилоти колхоз ички демократиясининг янада ривожланишига, барча колхозчиларнинг жамоат ишларини бошқаришга кенг иштирокини таъминлашга, колхоз йиғилишлари, коллектив бошқарув органлари ҳисобланган бўлимлар кенгашларининг ролини оширишга, хўжаликни бошқаришнинг коллектив формалари раҳбарлар, мутахассислар ва ҳар бир колхозчининг топширилган иш учун шахсий масъулиятини ошириш билан қўшиб олиб боришини кузатиб туришга эришмоғи керак.

Партия комитети, цех партия ташкилотлари колхозчиларнинг ғоявий-сиёсий тарбиясини янада кучайтиришни таъминлашлари зарур. Пропагандистлик ва оммавий-сиёсий ишлар қишлоқ меҳнаткашларида марксча-ленинча дунёқарашни шакллантиришга, ижтимоий мулкка эҳтиёткорлик билан муносабатда бўлиш руҳида тарбиялаш ва меҳнат интизомини мустаҳкамлашга, ичкиликбозликка ҳамда турмушдаги бошқа нотўғри хатти-ҳаракатларга қарши курашга йўналтирилсин. Коллективда шундай вазият вужудга келтирилсинки, колхозда ким қандай ишлаётганини ҳамма яхши билсин, ҳар бир киши хизматига яраша тақдирланиб турилсин.

Колхоз партия комитети касаба союз ва комсомол ташкилотларига раҳбарликни яхшилаши, хўжалик масалаларини ҳал этишда, социалистик мусобақани ривожлантиришда, ишлаб чиқариш ҳамда колхозчиларнинг ижтимоий активлигини кўтаришда уларнинг ролини ошириши керак. Касаба союз ташкилоти ҳамда колхоз правлениесининг диққат-эътибори колхоз аъзоларининг меҳнат шароитини, турмушини ҳамда маданий дам олишини янада яхшилашга қаратилсин. Ишлар ўртасида тарбиявий ишлар кучайтирилсин. Бизнинг социалистик Ватанимиз учун, шонли колхозчи-деҳқонларга мансуб бўлгани учун, ўз колхози учун ғиғит ва қизлар онгига фахрланиш ҳис-туйғуларини сингдириш зарур. Уларнинг қатъийлик билан қишлоқ касб-ҳунарларини эгаллашларига эришмоқ керак.

ИЛҒОРЛАРГА ТЕНГЛАШИНГ!

Расмларда: Янгийўл районидаги Охунбобоев номли колхознинг илғор теримчиси Холбиби Нурматова ва шу райондаги «Узбекистон 30 йиллиги» колхозининг механик-ҳайдовчиси С. Иброҳимовни кўриб турибсиз. Улар кунлик терим графигини анча ошириб бажаришяпти.

Расмларни А. Қамбаров ва Н. Иброҳимовлар чизган.

Ворошилов районидаги Куйбишев номли колхоз далаларида 16 «зангори кема» жавлон уряпти. «Пўлат от» суворийларининг ҳар бири қамида 100 тоннадан дурдона териш мажбуриятини олган. Суратда: мавсумда 130 тонна пахта теришга аҳд қилган илғор механизатор Ҳ. Аҳмедов билан колхоз раиси Т. Ғуломов агрегат учун пайкал танлашяпти.

И. Чернов фотоси.

УЛКАН ХИРМОНГА

Узбекистон ССР районларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1972 йил 6 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун—районлар, иккинчи устун — мавсум бошидан, учинчи устун—шу жумладан машина терими.

ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТИ		
Ғузор	114,02	69,94
Ульянов	97,58	104,59
Қарши	89,54	61,62
Қамаши	89,42	62,60
Яккабоғ	83,53	55,20
Косон	77,03	55,78
Чироқчи	75,53	58,84
Китоб	64,87	34,81
Шаҳрисабз	60,40	26,56
СИРДАРЁ ОБЛАСТИ		
Дўстлик	98,83	130,23
Мирзачўл	95,47	155,63
Ворошилов	73,68	73,37
Гулистон	72,68	69,35
Оқолтин	72,45	83,40
Жиззах	71,68	58,08
Пахтакор	71,31	89,51
Сирдарё	64,62	54,75
Ильич	62,61	81,11
Янгиер	59,47	60,60
Боёвут	58,04	63,08
ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ		
Пискент	71,97	73,77
Урта Чирчиқ	67,74	78,93
Юқори Чирчиқ	66,06	79,03
Оққўрғон	64,81	71,69
Бўка	62,06	59,27
Бекобод	60,09	59,33
Янгийўл	50,15	50,69
АНДИЖОН ОБЛАСТИ		
Ленин	83,71	33,34
Избоскан	82,65	99,00
Бўз	71,71	86,60
Андижон	70,19	32,27
Москва	64,12	29,96
Балиқчи	62,16	52,20
Пахтаобод	58,10	56,97
Марҳамат	48,63	36,09
Хўжаобод	38,20	11,05
Қўрғонтепа	35,33	30,99
НАМАНГАН ОБЛАСТИ		
Тўрақўрғон	63,91	87,50
Поп	58,19	68,87
Уйчи	53,45	63,06
Задарё	52,15	66,62
Наманган	52,13	96,36
Учқўрғон	50,47	83,04
Янгиқўрғон	50,14	28,54
Чуст	45,25	45,53
ФАРҒОНА ОБЛАСТИ		
Киров	68,76	48,71
Риштон	62,18	56,07
Узбекистон	59,87	38,81
Фрунзе	54,73	48,20
Ленинград	52,06	29,16
Богдод	50,40	25,36
Қува	46,81	23,91
Охунбобоев	41,17	16,22
Олтиариқ	36,89	18,61
Фарғона	31,87	5,29
Қувасой шаҳри	30,70	7,23
БУХОРО ОБЛАСТИ		
Қорақўл	62,48	45,58
Шофиркон	57,67	32,18
Ромитан	54,74	36,75
Бухоро	54,62	38,13
Свердлов	53,22	39,18
Ғиждувон	50,72	69,89
Қизилтепа	45,32	19,93
Когон	44,95	23,57
Вобкент	43,88	31,76
Навоий	20,51	12,93
СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ		
Сариосиё	56,59	38,75
Жарқўрғон	53,44	46,34
Денов	52,47	36,86
Гагарин	46,29	60,97
Шеробод	44,52	49,58
Шўрчи	40,51	26,60
Термиз	38,63	23,35
САМАРҚАНД ОБЛАСТИ		
Иштихон	32,49	25,31
Хатирчи	31,74	17,83
Каттақўрғон	31,34	17,87
Нарпай	26,26	13,29
Ғаллаорол	26,02	12,71
Пайариқ	25,63	14,75
Пастдарғом	24,84	17,53
Ондарё	21,09	11,62
Жомбой	15,32	9,97
Самарқанд	13,77	1,40
Булунғур	6,15	0,15
ХОРАЗМ ОБЛАСТИ		
Ҳазорасп	31,76	11,29
Боғот	25,50	8,52
Хива	25,38	11,68
Янгиариқ	25,20	11,48
Гурлан	24,73	13,81
Шовот	24,51	11,30
Урганч	24,45	12,34
Қўшкўпир	21,33	7,23
ҚҚАССР		
Амударё	26,85	14,27
Шуманай	26,74	24,28
Беруний	25,37	12,05
Тўрткўл	23,93	8,32
Қўнғирот	19,54	15,44
Хўжайли	17,29	12,40
Нукус	16,17	12,50
Ленинобод	16,15	17,36
Кегайли	14,67	12,93
Тахтакўпир	10,64	7,57
Чимбой	6,20	0,90

«МУШТУМ» ПАХТА ДАЛАСИДА

ХИРМОН АТРОФИДА

Ҳаммамизга маълум ва машҳурки, бу йил катта синовлар йили. Совет республикаларининг бир иттифоққа уюшганига ярим аср тўлган йил. Мана эллик йилдирки, СССР бўлиб уюшган халклар туғишганлардай иттифоқ, қадрдонлардай иноқ, болдай тотув яшамоқдалар. Бу улуғ сана айёмга ҳар республика, ҳар кимса ўз дастурхони, ўз совға-саломи билан, бир сўзда айтганда, кўрманаси билан бормоқда.

Бизнинг республика кўрманаси ичида энг қимматлиси пахтадир. Халқимиз пахтани азалдан эъзозлайди. Пахтапараварлик ўзбекнинг ота касби. Бинобарин, унга бу касб азалий ва абадий мерос!

Шунинг учун бу касбни ота-боболаримиз ҳамиша улуғлаб келганлар. Пахтакор меҳнати азалдан шоирларимизнинг шеърида, бастакорларимизнинг созида улуғланган. Биз совет ёзувчилари ҳам кўпинча пахтакорлар меҳнатидан завқланамиз, пахтакорнинг ижодий меҳнатини қаламга оламиз, пахтакорлар ҳузурига тез-тез бориб турамиз.

Ёзда биз Янгийўлдаги «Ленинизм» колхозининг Машраб Тўйчиев бошчилигидаги эллик центнерчилар бригадасининг даласида бўлган эдик. Унинг далаларига яна бордик. Пахта денгиздек кўпикланиб турибди.

— Шу ерларда эллик центнердан пахта ваъда қилганмиз, — дейди Машрабжон. — Ҳозир очилган ҳосилни териб олсак марра бизники.

Бу бригада салкам қирқ центнердан пахта топшириб қўйди. Терим кундан-кунга авж олмоқда. Донгдор механизаторлар улғайган, камол топган, довруғ қозонган Тошкент области бу йилги теримда ҳам намуна кўрсатмоқда. Мана, Турсуной Охунова областда биринчи бўлиб маррага етди. Донгдор пахтакор, механизатор аёлларнинг карвонбошиси, СССР Олий Советининг депутати Турсуной Охунова Киров номли колхознинг 84 гектар ерига чигит экган бригадасида гектарига ўттиз уч центнердан хирмон кўтариб қўйди. Ўзи «Узбекистон» «зангори кема»сида 350 тоннага яқин «оқ олтин» терди.

Республикамизнинг механизаторлари бу йил камида икки миллион тонна пахтани машинада териб олишга аҳд қилган эдилар. Бу аҳд катта мардлик билан, матонат билан бажарилмоқда. Оққўрғон райони ҳар куни олти процентдан пахта топширяпти экан, бунда механизаторларнинг катта роли бор. Механизаторларнинг жасоратли ишлари туфайли «Узбекистон ССР беш йиллиги» совхози кунига йиллик планнинг 8 процентидан орттириб биринчи сорт пахта топширмоқда. Терим машиналарининг яхши ишлатилаётганлиги натижасида Ҳамза номли колхоз баъзи кунларда давлатга йиллик планнинг ўн процентига етказиб пахта сотди.

Биз Оққўрғонга борган вақтгача бир минг уч юз тонна пахтадан 45 тоннасигина қўлда терилибди, холос. У ҳам бўлса машина киролмайдиган жойларда терилибди. Колхознинг 14 терим агрегати сира тўхтамай ишлаётгани ҳаммани қувонтирмоқда.

Оққўрғонда ишларнинг яхши юришиб кетгани шундан маълумки, бу район областда сводканинг охиридан иккинчи ўринда эди. Кунига беш-олти процентдан пахта териб, учинчи ўринга чиқди. Эртаиндин биринчи ўринга чиқиб олиш учун курашмоқда. Тошкент области ҳам пахта тайёрлашнинг бориши-даги жадвалда юқори сафларда маҳкам туриб тобора олға бормоқда.

Аммо ҳамма жойда ҳам суръат бирдай эмас.

Биз Янгийўл район партия комитетининг биринчи секретари Акромжон Алимов билан райондаги хўжаликларда пахта тайёрлашнинг аҳволи ҳақида суҳбатлашар эканмиз, пайкалларда ҳосилнинг мўллиги, аммо негадир терим суръати областдаги бошқа районлар орасида секин бораётганлигининг боисига тушунмаётганлигини айтди.

Бундай қараганда янгийўлликлар ҳам оғиз-ларини очиб, пахта бўлса терилмай қолмайди, деб ўтиришгани йўқ. Ишлашяпти, уёқдан буёққа чопишяпти. Район қишлоқ хўжалик бошқармаси бошлиги Комилжон Азимов ҳам, «Узсельхозтехника» район бирлашмаси бошлиги Владимир Борисович Цой ҳам, хуллас, райондаги барча алоқадор кишилар пахтайиғим-теримда иштирок этяпти. Имконияти борича ўз ҳиссасини қўшяпти. Аммо, бир нарсани айтиб ўтиш керак, ишлашда ҳам ишлаш, елиб-югуришда ҳам елиб-югуриш бор...

Бир куни Насриддин афанди овга чиқса бир киши ҳадеб, қўлида милтиқ, ўнг келган томонга ўқ узиб, ўрмондаги қушларни учирвораётганмиш. Афанди ундан сўрабди.

— Э, ошна, куйиб-пишиб нима қиляпсиз?

— Ов қиляпман.

— Бирор нима отмоқчимисиз ёки, қушларни ҳам ўзингизни ҳам овора қилмоқчимисиз?

— Қуш отаман, — дебди овчи.

Шунда Афанди ношуд овчи қўлидан милтиқни олиб, чап кўзини юмиб, қушни мўлжалга олибди-да, милтиқнинг тепкисини аста босибди. Милтиқдан «пах» этиб овоз чиқибди-ю, қуш ерга қулабди. Шунда Афанди овчига милтиқни бериб:

— Ошна, яхши овчи фақат мўлжалга олиб тепкини астагина босса бас... — дея кинояли илжайиб қўйибди.

Бу латифани келтиришдан мақсад янгийўлликлар нўноқ овчидек елиб-югуришаверади-ю, ишларининг баракаси бўлмаяпти, деможчи эмасмиз. Янгийўлда пахта мўл, плани ортиқ бажарилиши турган гап. Аммо баъзи колхоз раҳбарлари худди ана шу латифадаги овчилардек иш кўраётганлиги кишини ажаблантиради, холос.

«Узбекистон 30 йиллиги» колхози бу йил она-Ватанга ҳар гектар ердан 32 центнердан, жами 3970 тонна «оқ олтин»и етказиб бериши керак. Бундан ташқари колхоз раҳбарлари қўшимча 3 центнердан пахта терамиз, деб минбардан туриб сўз олишган. Хўш, ваъда бергандан кейин уни тезрок бажариш учун курашмоқ керакми, ёки ҳар йили сўз олиб «айтдим қўйдим» қабилида сувдан ҳолва ясайдиган кишидек тураверишкеракми?

Янгийўл районида пахта тайёрлашда Исмадиёр Аҳмедов раис бўлган хўжалик судралиб бораяпти. Бунга сабаб нима, деб сўраш табиий албатта.

Колхозда 1850 тонна пахта «зангори кема»лар билан териб олиниши керак. Бу ерда 29 та терим машинаси бор. Ундан 4 таси бутунлай ишламаяпти. «24 та терим агрегати яхши ишлаб турибди» дея мақтанди колхоз инженери Саидқул Йўлдошев.

— Ҳар бир механизатор кунига қанчадан пахта теряпти? — сўрадик ундан.

— Ўртача икки уч тоннадан.

Бу рақамни тахминдан айтиб юборди шекилли, «шошманг» дегандек чўнтагидан блокнотини олиб, уни варақлай кетди. Бироз ўтгач «тўғри» деб қўйди.

— Бу ерда нима қилиб юрибсиз? — сўрадик ундан. Чунки ҳамма далада-ю, бу киши идора атрофида эди-да!

— Кўрак узиш машинаси ишламаётган эди, хабар олгани келдим, — деди гўё хижолат чекандек.

Ажабо, терим машиналарини тўла ишга туширмай туриб, кўрак узиш машинасини ишлатер эмишлар...

Биз колхознинг Аббос Исмоилов бошлиқ бригадаси даласига бордик. Инженер бизга бу бригадада олтита «зангори кема» жавлон уриб ишлаётганини айтди. Соат ўн иккидан ўтган эди, бригада дала шийпонида тўртта машина униси ундай, буниси бундай сабаб билан бекор турганининг гувоҳи бўлдик.

— Сиз нима қиляпсиз? — сўрадик машина остига кириб олиб, нима билан шуғилланаётган механизатор Сиё Иброҳимовдан.

— Шпинделларни тозалаяпман, — деди паст бўйли соқоллари ўсган йигит, — барги яхши тўкилмаган картадан пахта терган эдик...

— Ҳозиргача қанча пахта тердингиз?

— Ўн қадам юрмасданоқ машина бузиляпти .Эртадан буён машина тозалайман.

Шийпон олдида турган Ғаффор Бозорбоевнинг машинаси нега ишламаётганини сўраган эдик, у диққати ошиб;

— Подъёмний краннинг шланги узилиб кетган эди, устахонадан топиб келиб, энди алмаштирдик, — деди.

Биргина бу эмас. Бешта машина бекор турган экан. Кизиги шундаки, 4 октябрь куни тушгача Толиб Мадқосимов, Жўрабек Иброхимов, Эсеркеп Мирзабеков, Мирзакарим Мирзайўлдошев, Сиё Иброхимов, Ғаффор Бозорбоевлар атиги бир прицеп пахта теришибди холос. Бу кулгили ҳолни кўриб бригадир Аббос Исмоиловдан сўраган эдик, у елкасини кисиб:

— Кеча яхшигина пахта теришган эди. Бугун негадир машиналар бузилди қолди. Тушдан кейин жадаллаштириб юборишар, — деди.

Ахир, олтита машина тушгача бир прицеп пахта тергандан кейин бу колхозда суръат тезлашармиди! У ердан қайтиб келаётган бир машина идора ёнидаги йўлда битта белорус тракторини шатакка олиб судраяпти. Биз бу машинанинг механик-ҳайдовчисидан нега машина пахта термай кўчада «холис хизмат» қилиб юрибди, деб сўраган эдик, механик-ҳайдовчи Абдусаттор Киргизалиев:

— Ҳозир Эсонбек аканинг бригадасига кетаётгандим, мана бу трактор юрмаётган экан, судраб юргизиб беряпман, — деди.

— Демак, бугун пахта тергани-нингиз йўқ, шундайми?

— Мен термокчи бўлган картага бошқа тракторчи келиб қолган эди... — дея мужмал жавоб қилди у.

Шундай долзарб кунларда машиналарнинг қимматли вақтини ўтказиб кўчама-кўча юрадиган, бировларнинг иккинчи даражали ишини бажариб вақт ўтказадиган фурсат эмаску, ахир. Хуллас, биз колхозда техниканинг бир меъёрда ишлаётгани ва улардан унумли фойдаланилаётганини кўрмадик. Қайси бригадага бормайлик пахталар қийғос очилган, аммо техника унумли ишламаяпти. Колхоз раҳбарлари иккинчи даражали ишлар билан юришганининг гувоҳи бўлдик. Масалан колхознинг бош агрономи Темирбой Урдабоев, «станциядан маданий ўғит олгани кетяпман» деб 4 октябрь куни арзимаган иш учун далага бормади. Бу вазифани бажариши керак бўлган агроном энтемолог Сартой Миралиев эса «касалман» деб бир неча кундан буён ишга чиқмас экан. Хуллас, далада на идора ходимларини ва на правление аъзоларини учратолмадик. Колхоз раҳбарларининг ҳаммаси ҳам пахта йиғим-теримини жадаллаштириш учун юқоридаги нўноқ овчидек «елиб югуришяпти», холос. Шунинг учун ҳам колхозда суръат паст, ишнинг унуми ёмон. График бажарилмаяпти.

Ҳозир ишнинг кўзини биладиган деҳқонгина машиналардан унумли фойдаланяпти. Буни шу колхознинг ён қўшниси — Охунбобоев номли колхоз мисолида кўрса бўлади. Охунбобоев номли колхозда 33 та терим машинаси пахта теряпти. Биз бу ерда бирорта ҳам ишламай турган машинани учратмадик. Колхознинг Мақсуд Ортиқов бошлиқ бригадасида Валихўжа Саидов, Ҳусан Қўчқоровларнинг тушгача терган пахтасини кўриб қойил дедик. Чунки уларнинг ҳар бири соат иккигача уч ярим тоннадан пахта теришибди. Хўш, нега Охунбобоев номли колхозда иш яхши-ю, Исмадиёр Аҳмедов раис бўлган колхозда олтита машина тушгача икки тонна ҳам пахта тергани йўқ? Ана шу савол ҳаммамизни ташвишлантираяпти.

Агар юқорида номлари кўрсатилган колхоз раҳбарлари ишни кўтаринки руҳ билан бошлаб, учи акл-заковат билан давом эттирганларида район кунлик ўсишда орқада қолмаган бўларди. Ҳатто районнинг шу кунларда ўтган йил даги-дан 17—18 процент орқада бораётганлиги ачинарли бир ҳолдир.

Янгийўлликлар даласида ҳосил мажбуриятдан ҳам зиёд. Фақат уни тезрок ёғин-сочинга қолдирмай йиғиб-териб олиш, ишни яхши ташкил қилиш, аниқроғи, техникадан унумли фойдаланиш талаб этилади. Вақт ғанимат, фурсат ўтмасин, отни қамчиланг, янгийўллик пахтакор дўстлар!

И. РАҲИМ,
А. ПЎЛАТ,
Н. ИБРОҲИМОВ.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОНДА БИРИНЧИ

НУКУС, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Беруний районидаги «Ленинизм» колхозидан Қобул Мусабоев, Охунбобоев номли колхоздан Неъмат Норжонов бошлиқ бригадалар коллективи янги ўзлаштирилган майдонларнинг ҳар гектаридан 18-20 центнердан ҳосил қўтариб, Автоном республикада биринчи бўлиб пахта тайёрлаш йиллик планларини ошириб адо этдилар. Ҳосилнинг ҳаммаси деярли «зангори кема»ларда терилиб олинди. Ҳар иккала бригада коллективлари ҳосилдорликни 45 центнерга етказиш учун курашмоқдалар. Шу долзарб дамларда улар кунига йиллик планнинг 7-8 процента миқдорида пахта топширмоқдалар.

Р. ЕШИБМЕТОВ.

ШОЛИ—ДАВЛАТГА

Республика областларида шоли ўриш ва тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1972 йил 6 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи устун—областлар, иккинчи устун—ўрилган майдон (гектар ҳисобида), учинчи устун—бажарилиш процанти, тўртинчи устун — давлатга топширилган шоли тонна ҳисобида, бешинчи устун — бажарилиш процанти.

Сурхондарё	1228	39.5	3178	39,7
ҚҚАССР	7316	27.4	18546	28,5
Хоразм	3866	43,7	5930	21,2
Сирдарё	1126	17,9	936	5,0
Андижон	335	12,1	236	3,4
Наманган	178	5,3	63	1,4
Самарқанд	4	0,2	36	1,0
Тошкент	707	6,9	159	0,6
Фарғона	346	13,8	2	—
Республика бўйича	15106	23,0	29086	17,6

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

И. Н. КРУПЕНЯГА «УЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КУРСАТГАН ВРАЧ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Соғлиқни сақлаш соҳасидаги самарали иши ва хизматлари учун Иоанн Никифорович Крупеняга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач» фахрий унвони берилсин.

Узбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.
Узбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПУЛАТОВА.

1972 йил, 6 октябрь,
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Б. Д. КОРЖАВИНГА «УЗБЕКИСТОН ССРда ХИЗМАТ КУРСАТГАН ФАН ВА ТЕХНИКА АРБОБИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллик ва самарали илмий-амалий фаолияти, ирригация системалари комплексини қуриш соҳасидаги илмий асосланган таклифларни ишлаб чиққанлиги ва республика сув хўжалигини ривожлантиришдаги катта хизматлари учун Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ишлаб чиқарувчи кучларни ўрганиш кенгашининг катта илмий ходими, профессор, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси Борис Дмитриевич Коржавинга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан ва техника арбоби» фахрий унвони берилсин.

Узбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.
Узбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПУЛАТОВА.

1972 йил, 6 октябрь,
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

РЕСПУБЛИКА МЕДИЦИНА ХОДИМЛАРИНИНГ БИР ГРУППАСИГА «УЗБЕКИСТОН ССРда ХИЗМАТ КУРСАТГАН ВРАЧ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Профилактика тадбирларини амалга ошириш соҳасидаги кўп йиллик самарали иши ва хизматлари учун қуйидагиларга «Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач» фахрий унвони берилсин:

Омонбоев Турдимурот — Қорақалпоғистон АССР Тахтакўпир район санитария эпидемиология станциясининг санитар врачи.

Вербицкая Нина Гордеевна — Сурхондарё область Жарқўрғон район санитария эпидемиология станциясининг врачи.

Жўраев Ҳамроқул — Самарқанд область санитария эпидемиология станцияси бош врачининг ўринбосари.

Кравцова Анна Григорьевна — Ангрен шаҳар санитария эпидемиология станциясининг бош врачи.

Минералова Лариса Владимировна — Наманган область санитария-эпидемиология станцияси бактериология лабораториясининг мудири.

Чиченин Пётр Иванович — Ўзбекистон ССР соғлиқни сақлаш министрининг ўринбосари.

Шукуров Абдураҳмон — Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети фан ва ўқув юртлари бўлими соғлиқни сақлаш ҳамда социал таъминот секторининг мудири.

Узбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.
Узбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПУЛАТОВА.

1972 йил, 6 октябрь,
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республика соғлиқни сақлаш муассасаларидаги кўп йиллик самарали ишлари учун республика медицина ходимларининг бир группасини Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

* ДЎСТЛАРИМИЗ БАЙРАМИ
* СУРИЯ КОМПАРТИЯСИНИНГ ДАЪВАТИ
* АҚШ АГРЕССИЯСИГА ҚАРШИ НОРОЗИЛИК
* СОЦИАЛИЗМ ОДИМЛАРИ

Шўрли мамлакатларда

СУРИЯ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ БАЁНОТИ

БАЙРУТ. (ТАСС). Сурия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Ливанда чиқадиган «Ан-Нидо» газетасида эълон қилинган баёнотида бундай дейилади: Исроилнинг Сурия ва Ливанга қарши кейинги агрессив ҳужумлари империализм, сионизм ва реакция кучлари планининг таркибий қисмидир. Тинч аҳоли ана шу агрессив ҳужумларнинг қурбони бўлди.

Бу план, деб таъкидлаб ўтилади баёнотда, арабларнинг миллий-озодлик ҳаракатига заарба беришни, Миср ва Суриядаги тараққийпарвар режимларни ағдариб ташлашни ва уларнинг СССР билан ҳамда бошқа социалистик мамлакатлар билан табиий иттифоқита путур етказишни ўз олдига мақсад қилиб қўяди. Империализм, сионизм ва реакция қўлидан кетган позицияларини ана шундай йўл билан тиклаш, Яқин Шарқ танглигини таслимчилик руҳида қисман ҳал этиш йўлини арабларга мажбуран қабул қилдириш ва босиб олинган араб территорияларини Исроил ихтиёрида қолдиришга ёрдам бериш учун интилмоқда.

Ҳозирги вақтда, дейилади баёнотда, реакцион кучлар империализм ва сионизмнинг бевосита ёрдами билан араб — совет дўстлигига путур етказиш учун уринмоқда. Бу дўстлик араб мамлакатларининг миллий-озодлик ҳаракатлари учун, империализмга ва сионизмга қарши кураш олиб борғи учун муҳим аҳамиятга эгадир.

Сурия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг баёноти араб мамлакатларидаги тараққийпарвар кучларни жиплаштиришга, тараққийпарвар араб мамлакатлари ўртасидаги ҳамкорликни мустаҳкамлашга, уларнинг Совет Иттифоқи бошчилигидаги социалистик мамлакатлар билан дўстлиги ҳамда ҳамкорлигини мустаҳкамлашга даъват этади.

АМЕРИКАЛИК АГРЕССОРЛАР ҚОРАЛАНМОҚДА

ОТТАВА. 5 октябрь. ТАСС мухбири И. МИРОНОВ хабар беради: Канада жамоатчилиги орасида АҚШнинг Вьетнамдаги агрессиясига қарши норозилик ҳаракати кучаймоқда. Монреалда урушга қарши яқинда тузилган ташкилот бу ҳаракатга актив равишда қўшилди. У Канаданинг Вьетнамдаги урушни тўхтатиш йўлида қатъий қадамлар қўйишини талаб қилиб чиқмоқда.

Янги ташкилот Вьетнамда уруш тўғрисидаги масала ҳозирги вақтда мамлакатда ўтказилаётган сайлов кампаниясида асосий ўрнини эгаллаши учун курашаётир. Ташкилот раҳбари Марк Руббо Канаданинг сиёсий арбоблари Ҳинди-Хитой ярим оролидаги урушга нисбатан мустаҳкам позицияда туришлари ва АҚШнинг ҳарбий тадбирларини қўллаб-қувватлашда Канаданинг қайси йўл билан бўлса ҳам иштироқ этишига қарши чиқишлари керак, деди. Руббо, жумладан, Канада Қўшма Штатларга қуроллар етказиб беришни тўхтатиши лозим эканлигини таъкидлаб ўтди.

ОБ-ҲАВО

Бугун кундузи республиканинг ҳамма районларида ҳаво бироз булутли бўлади, жанубшарқ томондан секундига 5-10, Қорақалпоғистон АССР, Хоразм ва Бухоро областида 10-15 метр тезликда шамол эсиб, тўзон кўтарилади. Фарғона водийсида ғарб томондан секундига 10-15 метр тезликда шамол эсади. Кундузи 23-28, жанубда 28-33 даража иссиқ бўлади.

Тошкентда ҳаво очиқ бўлиб, шарқ томондан секундига 3-7 метр тезликда шамол эсади. Кундузи 22-24, кечаси 6-8 даража иссиқ бўлади.

ВДР. Намха вилояти соҳил қўриқчилари отрядининг хотин-қизлари денгиз саҳнини диққат билан кузатмоқдалар. Душман кўзга чалинди дегунча улар отрядга хабар берадилар.

ВИА — ТАСС фотоси.

ХАЛҚ СИҲАТ-САЛОМАТЛИГИНИ ҚЎРИҚЛАШ ЙЎЛИДА

САНТЬЯГО, 5 октябрь. (ТАСС). Америка мамлакатлари соғлиқни сақлаш ташкилотларининг шу ерда бўлиб ўтган учинчи конференциясида Куба соғлиқни сақлаш министри Элиодоро Мартинес Хунко сўзга чиқди. У ўз мамлакатида кейинги ўн йил мобайнида меҳнаткашлар соғлиғини сақлашда эришилган катта муваффақиятлар тўғрисида гапириб берди. Шу вақт ичида Кубада, деди министр, полиомиелит, безгак, вабо, чечак, сариқ, иситма ва ҳар йили минг-минг кишиларнинг ёстиғини қуритган бошқа хатарли касалликлар тамомила тугатилганлигини айтди.

Кубанинг революцион ҳукумати, деб таъкидлади у, малакали медицина кадрлари тайёрлаш, касалхоналар ва бошқа медицина муассасалари қуриш планларини муваффақиятли амалга оширмоқда. Оналикни ва болалар сиҳат-саломатлигини сақлашга айниқса катта эътибор берилмоқда.

1971-80 йилларда соғлиқни сақлаш соҳасидаги тадбирларнинг перспектив плани, деб хабар берди Э. Хунко, мактабгача болалар муассасалари сонини янада кўпайтиришни, ҳар бир оилани, айниқса мамлакатнинг қишлоқ жойларида яхши уй-жой бинолари билан биринчи навбатда таъминлашни кўзда тутади.

Бу муваффақиятлар, деди Куба вакили сўзининг охирида, бутун халқнинг қилаётган фидокорона меҳнати натижасидир. Бу муваффақиятлар Куба революцияси бошлаб берган социалистик қурилиш жараёнининг қонуний натижасидир.

Ўт ўчирувчилар иш ташлади

КАНБЕРРА, 5 октябрь. (ТАСС). Австралия пойтахти ва янги Жанубий Уэльс штатидаги шаҳарлар кўпчилигининг ўт ўчирувчилари икки кундан буён иш ташламоқдалар. Улар иш ҳақининг оширилишини талаб қилмоқдалар.

Матбуотнинг хабар беришича, забастовка бошланган шаҳарлар тамомила деярли ёнғинга қарши ҳимоядан маҳрум бўлиб қолганлар. Уч миллионга яқин киши истикомат қилаётган катта Сидней районида фақат офицерларгина ўт ўчириш станцияларида хизмат қилмоқдалар.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ **БЕЛГРАД.** Белграддаги совет маданияти уйида болалар фильмлари фестивали катта муваффақият билан ўтмоқда. Бир ой давомида Югославия пойтахтининг ёш тамошабиларига совет болаларининг севимли фильмлари «Темур ва унинг командаси», «Қўлга тушмас қасоскорларнинг саргузаштлари», «Буратиноннинг саргузаштлари», «Шоҳ Султон ҳақида эртак» картиналари ва бошқа кўплаб фильмлар кўрсатилади. Дастлабки уч кун ичида Белград мактаб ўқувчиларидан ва уларнинг ота-оналаридан 2 минг киши фестиваль фильмларини тамоша қилдилар.

◆ **ВЕНА.** Австрия демократик хотин-қизлар союзининг делегацияси савдо, ҳунармандчилик ва саноат министридан мамлакатда нарх-навонинг ошишига қарши шошилинч тадбирлар кўрилишини талаб этди. Австрия пойтахтида хотин-қизлар намойиши бўлиб ўтди. Улар шаҳарнинг марказий кўчалари бўйлаб нарх-навонинг қимматлашувини тугатишни талаб этувчи плакатлар кўтариб бордилар.

◆ **ВАРШАВА.** Гданьск воеводлигида СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигини байрам қилиш Гданьск шаҳар ратушасида тантанали мажлис билан бошланди.

Тантаналар Гданьск ерида 1973 йилнинг мартигача давом этади. Воеводлиги шаҳар ва қишлоқларида илмий сессиялар бўлиб ўтади, виставкалар очилади ҳамда шонли юбилейга бағишланган кўплаб тадбирлар ўтказилади.

◆ **СОФИЯ.** Болгария пойтахтида саломатлик марказ барпо этилмоқда. Комплекснинг катта майдонида бешта илмий-тадқиқот институти: эпидемиология ва микробиология, меҳнатни муҳофаза қилиш, мактабда соғлиқни сақлаш, коммунал гигиена ва овқатланиш институтлари жойлашади. Юқори малакали 1.500 мутахассис бу ерда илмий ва методик иш олиб боради. Медицина ахборотларини ишлаб чиқувчи электрон-ҳисоблаш марказ ҳам қурилмоқда.

◆ **БАҒДОД.** Бағдоддаги болалар кутубхонасида болалар китоблари иккинчи халқаро виставкаси очилди. Ўн тўққиз мамлакат жаҳонининг турли тилларида нашр этилган етти юз эллик китобни виставкага қўйди. Виставка иштирокчилари орасида Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар бор.

◆ **ХАНОЙ.** Америка авиацияси Вьетнам Демократик Республикаси территориясини бомбардимон қилишни давом эттириб, 2 октябрда Винь шаҳрини, шунингдек Вьетнам Демократик Республикасининг бошқа бир қанча районларини бомбардимон қилди. «В.52» стратегик бомбардимончи самолётлар Куангбинь вилоятига бомба ташлади.

(ТАСС).

КУБАДАН ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

РЕСПУБЛИКАДА ЭНГ ЙИРИК

Лас-Вильяс вилоятининг пойтахти Санта Клара шаҳрида кунига 99 тонна муз тайёрлаб бераоладиган янги фабрика ишга туширилди.

Болгария Халқ Республикаси жиҳозлаб берган бу янги фабрика 600 квадрат метр майдонни эгаллаган бўлиб, оролдаги энг йирик корхоналардан биридир.

Пинар-дель-Рио, Матансас ва Ориента вилоятларидаги шундай фабрикалар ҳам Болгариянинг ёрдами билан қурилди.

КАДРЛАР САФИ КЕНГАЙМОҚДА

Эль-Кристо (Ориента вилояти)даги В. И. Ленин номли саноат мактабида қанд корхоналарида ишловчи техник-асбобсозлик ихтисосини олган биринчи битириб чиқувчилар маросими ўтказилди.

122 битирувчилардан 93 киши асбобсоз, 10 таси фрезерчи, 6 киши токарь ва 13 таси созловчи ҳамда ремонтчилар бўлиб ишлашади.

Мутахассислар тайёрлашда энг муҳим ҳисобланган бу марказнинг ташкил этилиши Кубада қанд саноати корхоналарини модернизация қилиш ва кенгайтириш планига жуда ҳам мос бўлиб тушмоқда.

ЯНГИ УЙ-ЖОЙЛАР

Эскамбрая районида (Лас-Вильяс вилояти) қурилаётган тайёр панеллар уйсозлик комбинати ҳар йили бир қанча минг уй-жой, мактаб бинолари ва ўнларча қишлоқ хўжалиги кошоналари етказиб беради. Бунга 600 инженер ва ишчилар иш билан банд бўлган тўртта завод киради: комбинат Совет Иттифоқидан келтирилган замонавий ускуналар билан жиҳозланди. Худди шундай комплекслар Кубанинг 65 районида қурилмоқда.

ЧОРВАЧИЛИК ИНСТИТУТИ

Рубен Мартинес Вильен номидаги Гавана чорвачилик институти кейинги саккиз йил мобайнида 900 дан ортиқ мутахассис етиштирди. Институтга ўрта мактабнинг тўққизинчи синфини битирганлар қабул қилинади. Ўқиш муддати уч йил. Студентлар мамлакатнинг чорвачилик ва паррандачилик корхоналарида амалий машғулотлар ўтказадилар.

ВАТАНПАРВАР НОМИДАГИ ЗАВОД

Гавана яқинидаги Наранхитода Висенте Мора Пера номли янги замонавий завод ишга туширилди. У йилига 600 тонна рухланган маҳсулот ишлаб чиқариш қувватига эга.

Куба ватанпарвари Висенте Мора Пера республика мустақиллиги учун олиб борилган 1868—1878 йиллардаги ўн йиллик урушда фаол қатнашган. Завод ана шу ватанпарвар номи билан аталмоқда.

Серафин МАРРЕРО, (АПН—Пренса Латина).

Бугун—ГДРнинг миллий байрами

ЯГОНА САФДА

Юбилей санаси — ўтган воқеаларни баҳолаш ва келажак тўғрисида фикр юритиш учун энг қулай воситадир. Шу боисдан ҳам бугун 24 ёшга қадам қўйган Германия Демократик Республикаси ташқи сиёсат соҳасида катта ютуқларга эришди, деб дадил айта оламиз.

Ҳозирги кунда кузатувчиларнинг кўпчилиги Европа қитъасида тинчлик анча мустаҳкамланди, деган ягона фикрни билдирмоқдалар. Дарҳақиқат, Европа ўз тарихий тараққиётининг янги даврига қадам қўймоқда. Агар кейинчалик тарихчилар ана шу тарихий бурилиш пайтини аниқ белгиламоқчи бўлсалар, бурилиш даври — 1972 йил деб ҳисобласалар, ажаб эмас. Тараққиётнинг ана шу янги йўлида Совет Иттифоқи ва Польшанинг Германия Федератив Республикаси билан тузган шартномалари энг муҳим воқеалардир. Бу шартноманинг имзоланиши кескинликни юмшатишга олиб келди. Чунки бу шартномалар иккинчи жаҳон урушидан кейин вужудга келган реал воқеликни тан олишдан келиб чиқиб тузилган битимлардир. Бу ўринда гап Европа давлатларининг мавжуд чегараларини ва суверенитетини ҳурмат қилиш хусусида бораётир. Мазкур шартномаларда, шунингдек, Ғарбий Берлинга доир тўрт томонлама битимнинг тузилишида Германия Демократик Республикасининг суверенлиги ва территориал даҳлсизлиги ҳалқаро ҳуқуқ нормалари асосида мустаҳкамланди.

Германия Демократик Республикаси ташкил топган кунидан бошлаб хавфсизликни таъминлаш ва Европада кескинликни юмшатиш учун курраш олиб бораётган социалистик давлатдир. Бу тарихий курашда ГДР Совет Иттифоқи ва социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатлар билан биргаликда дадил ва изчил ҳаракат қилмоқда. Ҳозир Европада тинчлик бундан 20 йил аввалги пайтларга нисбатан камроқ хавф остида экан, бу ГДРнинг социалистик ҳамдўстликдаги давлатлар билан қардошларча ҳамкорлик доирасида шу қитъада тинчликни таъминлаш ишига муносиб ҳисса қўшаётгани туфайлидир.

Германия Демократик Республикаси ташкил топган кундан буён ўтган 23 йил мамлакатимизнинг қардош социалистик давлатлар билан самарали ҳамкорлик йиллари, НАТО сиёсатдонлари ГДР атрофида вужудга келтирган сунъий тўсиқдан аста-секин чиқиб кетиш йиллари бўлди.

ГДР кескинликни юмшатиш ишига ҳисса қўшишга ҳамиша тайёрлигини билдириб келди. Тинч-тотув яшаш принциплари асосида Германия Федератив Республикаси билан муносабатларни нормаллаштириш, бизнингча, бу борада олға қўйилган қадам бўлиши мумкин. Мамлакатимизнинг суверен давлат сифатида тан олиниши зарурлиги ғояси астасекин ўзига йўл очиб бораяпти. Бу ғоянинг тўла амалга оширилиши — Европада хавфсизликни таъминлаш йўлида муҳим қадам бўлади.

Петер ЛОРФ,
ГДР Ташқи ишлар министрлиги информация ва матбуот бўлимининг мудири.
(АПН).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

Тошкент телестудиясининг ҳафталик программаси

9 октябрь, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 17.55— ТОШКЕНТ. 18.00 — Мультфильм. 18.15 — Болалар учун концерт. 18.55 — Совет Армияси жангчилари учун. 19.15 — Оламда нима гап? 19.45 — Ахборот. 20.00— Халқаро панорама (Москва). 20.25 — Ўн минут музика. 20.35 — Ахборот. 20.55 — Пахта далаларидан дараклар. 21.15 — **Ҳабиба Охунова куйлайди.** 22.00 — «Вақт». 22.30 — **Шоҳ Эдип** (телеспектакль). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30 — МОСКВА. 20.00 — ТОШКЕНТ. Жанговар атеизм. 20.25 — Бадиий фильм. 21.30 — Концерт. 22.00 — Шеърият мухлисларига. 22.30 — МОСКВА. 23.40 — Ҳужжатли фильм. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 18.00 — ДУШАНБА.

10 октябрь, СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30 — МОСКВА. 17.55 — ТОШКЕНТ. 18.00 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 18.40 — КПСС XXIV съезди қарорларини ҳаётга татбиқ этамиз. 19.00 — **Футбол:** «ПАХТАКОР» — «КРИЛЬЯ СОВЕТОВ». 20.45 — Ахборот. 21.00 — МОСКВА. 21.30 — **Футбол:** ЦСКА — «АРАРАТ». 23.15 — ТОШКЕНТ. **Маҳтумқули** (ҳужжатли фильм). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 18.15 — МОСКВА. 18.20 — Янгиликлар. 18.25 — Телеқўғирчоқ фильм. 18.40 — Эркатойлар концерти. 19.00 — Спорт программаси. 19.50 — Оила шарафи. 20.20 — Бадиий фильм. 21.00 — ТОШКЕНТ. «Здоровье». 21.30 — Пахтакорларнинг меҳнат рапортлари. 22.00 — Концерт. 22.50 — Бадиий фильм. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 20.00 —ТОШКЕНТ.

11 октябрь, ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30 — МОСКВА. 17.55 — ТОШКЕНТ. 18.00 — «Орзу» программаси. 19.00 — Ўзбекистон комсомоли. 19.40 — Ахборот. 20.00 — МОСКВА. 20.30 — ТОШКЕНТ. 20.40 — Ахборот. 20.55—«Зангори экран»даги учрашувлар. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси **Р. Ҳ. Аминова**нинг чиқиши. 21.10 — Пахта терими илғорларига Қизил байроқлар. 21.20 — Лирик концерт. 22.00 — «Вақт». 22.30 — **Хирошима фарёди** (адабий театр). 23.00 — Кино ҳақида суҳбатлашамиз. 24.00 — **Ботир Зокиров куйлайди** (фильм-концерт). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 17.35 — МОСКВА. 17.40 — Янгиликлар. 17.45 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 18.30 — Ихтиролар оламида 19.00 — Концерт. 19.25 — **Баскетбол:** СССР — ИТАЛИЯ (хотин-қизлар). 20.00 — Фильм-концерт. 20.30 — **Кольцов ҳақида қўшиқ** (бадиий фильм). 22.00 — ТОШКЕНТ. **Партия байроғи** (ҳужжатли фильм). 22.20 — Спортлото. 22.30 — МОСКВА. **Хоккей:** «СПАРТАК» (Москва) — СКА (Ленинград). УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — ТОШКЕНТ. Куз лавҳалари. 19.40 — Ўқитувчи экрани. 20.20 — **Хавфли душман** (бадиий фильм). 21.45 — Тошкент янгиликлари. 22.05 — Фильм-концерт.

12 октябрь, ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30— МОСКВА. 17.45 — ТОШКЕНТ. 17.50 — Болалар учун кўрсатув. 18.35 — Социализм дунёси (Москва). 19.00 — Қишлоқ ёшлари. 19.40— Ахборот. 20.00 — Миллионлар ленинча университети (Москва). 20.30 — Ўн минут музика. 20.40 — Ахборот. 21.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун кўрсатув. 21.20—**Уринбой Нуралиев куйлайди.** 22.00 —«Вақт».22.30—«Коммунист» программаси. 23.00 — **Мухтор Авезовнинг** адабий портрети. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 17.55 — МОСКВА. 18.00 — Янгиликлар. 18.05 — Мактабдамиз болалари. 18.35 — Кинофильм. 19.00 — Спорт программаси. 19.40 — Ҳужжатли фильм. 20.00 — ТОШКЕНТ. Врач маслаҳати. 20.30 — Бадиий фильм. 22.00 — Инсон ва қонун. 22.30 — МОСКВА. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — ТОШКЕНТ.

13 октябрь, ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30 — МОСКВА. 17.55 — ТОШКЕНТ. 18.00 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 19.00 — Эстрада концерти. 19.35 — Ахборот. 19.50 — **Мовий осмон яқинида** (бадиий фильм). 20.50 — Ахборот. 21.05 — Ўн минут музика. 21.15 — Пахта далаларидан дараклар. 21.30 — МОСКВА. «Вақт». 22.00 — Ҳур республикалар бузилмас иттифоқи. ТОЖИКИСТОН ССР. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 18.00 — МОСКВА. 18.05 — Янгиликлар. 18.15 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 19.00 — Спорт программаси. 19.55 — **Қизлар баҳори** (бадиий фильм). 21.30 — ТОШКЕНТ. «Мардлик — мангулик». 22.10 — Эртага — халқаро стандартлаштириш куни. 22.40 — Кинопублицист экрани. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — ТОШКЕНТ. Музикали кўрсатув. 19.40 — **Бир қизни учратдим** (бадиий фильм). 21.05— Тошкент янгиликлари. 21.25 — Бадиий фильм.

14 октябрь, ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — ТОШКЕНТ. 10.05 — Янгиликлар. 10.15 — Жаҳон халқларининг куйлари. 11.00 — МОСКВА. 17.00 — ТОШКЕНТ. 17.10 — Мультфильм. 17.20 — Музикали кўрсатув. 18.00 — Ахборот. 18.15 — Шу куннинг созандалари. **Илёс Иброҳимов.** 19.00 — **Футбол:** «ПАХТАКОР» — «ШАХТЕР». (Қарағанда). 20.45 — Ахборот. 21.00 — Қизлар давраси. 22.00— «Вақт». 22.30 — Пахтакорларнинг меҳнат рапортлари. 22.50 — Ўн минут музика. 23.00 —Кино оламида. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари .17.00 — МОСКВА. **Хоккей:** «ДИНАМО» — ЦСКА. 19.15 — Халқаро программа. 19.45 — **Олтин бузоқча** (бадиий фильмнинг 1-серияси). 21.10 — Фильм-концерт. 21.30 — Тасодифлар стадиони. 22.00 — Кўча ҳаракати хавфсизлиги учун. (Тошкент). 22.30 — **Қўшиғларимиз** (телеминиатюралар). УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — ДУШАНБА. **Футбол:** «ПОМИР» — «УРАЛМАШ». 22.00 — МОСКВА.

15 октябрь, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.25— ТОШКЕНТ. 9.30 — Янгиликлар. 9.40 — Музикали кўрсатув. 10.20 — «Кичинтой» (тележурнал). 11.00 — МОСКВА. 11.05 — Янгиликлар. 11.10 — «Будильник.» 11.40 — Музикали киноса. 12.10 — Бугун озиқ-овқат саноати ходимлари куни. 12.40 — **Маугли** (мультфильмнинг 4 серияси). 13.10 — Малковский — инқилоб шоири. 13.50 — Қўшиқ.72. 14.15 — **Киносаёҳатчилар клуби.** 15.15 — Совет Армияси ва Флоти жангчилари учун. 15.40 — Бутуниттифоқ халқ ижодкорлари фестивали. ОЗАРБАЙЖОН ССР. 16.40 — ТОШКЕНТ. 16.45 — Қўғирчоқ фильм 17.25 — «Бойчечак». 18.30 — Бугун озиқ-овқат саноати ходимлари куни. 19.40 — Ахборот. 20.00 — Ўзбекистон областлари телефестивали. ФАРҒОНА. 22.00 — «Вақт». 22.30 — Пахта усталари минбари. 22.50 — **Қари Томаснинг ўғирланиши** (бадиий фильм). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 9.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 16.40 — МОСКВА. **Усталар шаҳри.** (бадиий фильм). 18.00 — **Хоккей:** «ХИМИК» — «СПАРТАК». 20.25 — **Олтин бузоқча** (бадиий фильмнинг 2 серияси). 22.00 — Фильм-концерт. 22.30 — МОСКВА. 23.30 — Баскетбол бўйича Европа чемпионати. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 18.00 — ФРУНЗЕ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.45 — ТОШКЕНТ. 9.50 — Янгиликлар. 10.00 — Ҳужжатли фильм. 10.20— Концерт 11.00 — МОСКВА. 18.00— ТОШКЕНТ. 18.05 — Дўстлик ҳамма нарсадан қиммат. 18.45 — Ахборот. 19.00 — Ёзувчилар — пахтакорларга. 19.30 — Ўн минут музика. 19.40 — Эртага Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик ходимлари куни. 20.40 — Ахборот. 21.00 — **Оламга саёҳат.** 22.00 — «Вақт» 22.30 — Студентлик олтин даврим. 23.30— Музикали кўрсатув. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.10 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 18.00 — Москва. Хоккей: «Спартак»—«Крилья Советов» 20.20 — **Артур Беккер** (бадиий фильмнинг 3- серияси). 22.00 — ТОШКЕНТ. Врач маслаҳати. 22.15 — Реклама. 23.30 —МОСКВА. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 18.00 — ДУШАНБА.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 7/X да **Масхарабозлар**, 8/X да **Боғчасарой фонтани** (кундуз соат 12 да).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 7/X да **Бой ила хизматчи**, 8/X да **Ажал минораси.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 7/X да **Бахт тўйи**, 8/X да **Ҳалима**, 9/X да **Тошболта ошиқ.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Москва Давлат цирки артистларининг гастролларн** (кеч соат 8 да). Шанба кунлари: кундуз соат 3 ва кеч 6 да; якшанба кунлари: кундуз соат 12, 3 ва кеч 8 да томоша кўрсатилади.

КИНО

ҚИШКИ ВИНОДА

Оловнинг бўйсундирилиши (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун). «МОСКВА» (кундуз соат 11 ярим, кеч 6 ва 8.40 минутда)

Полиция комиссарининг республика прокурорига иқрори — «ЎЗБЕКИСТОН», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун). «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Ўқигану ўқмаган — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Ўн икки стул — ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

Эркак ва аёл — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Кашмирдаги севги — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Қиз-Жибек — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Эффи Брист — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Аёл ҳаётидаги эрканлар — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Тошдаги достон — «ҚУҚЧА» (кундуз ва кечқурун).

Қўланка — «МОСКВА» (кундуз соат 2 ва 4 да).

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг АСТРОНОМИЯ ИНСТИТУТИ фотографик астрометрия бўлимининг катта илмий ходими вакант вазифасига

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурсда физика-математика фанлари докторлари ва кандидатлари қатнаша оладилар.

Конкурс муддати — 4 ноябргача.

ҲУЖЖАТЛАР: Тошкент-ГСП, Астрономическая кўчаси, 33-уйга юборилсин.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

10, 11, 12, 13 октябрь кеч соат 8 да СССРДА МИСР АРАБ РЕСПУБЛИКАСИ МАДАНИЯТИ ВА САНЪАТИ ФЕСТИВАЛИ

МИЛЛИЙ РАҚС АНСАМБЛИНИНГ КОНЦЕРТИ

Концертда машҳур раққоса СУХАЙР ЗОКИЙ катнашади.

Билетлар сотилмоқда.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

10 ОКТЯБРЬ КЕЧ СОАТ 7 ДА СССР биринчилиги учун

ФУТБОЛ

«КРИЛЬЯ СОВЕТОВ» (Куйбишев) — «ПАХТАКОР» (Тошкент) командалари учрашади.

Тошкент Марказий универмаги коллективи универмагнинг савдо бўйича директори Б. М. Маҳмудовга акаси

Қобилжон МАҲМУДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ◆ ТЕЛЕФОНЛАР эълонлар — 338142 коммутатор — 330249 дан 330258 гача.

Б. 236. Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64697. Р. 15347.